

Advies provinciaal stimuleringsbeleid media-educatie

Noord-Holland, Deel II: overheden en aanbieders

Inhoud

1	Provinciale beleidsplannen en media-educatie Noord-Holland	5
2	Gemeentelijke plannen cultuurparticipatie en media-educatie	11
3	Provinciale en regionale instellingen en portals buiten Noord-Holland	13
3.1	Regionale portals voor cultuureducatie buiten Noord-Holland	13
3.2	Provinciale steunfunctie-instellingen buiten Noord-Holland	14
4	Landelijke aanbieders van media-educatie	17
4.1	Landelijke portalwebsites en beeldbanken	17
4.2	Landelijke aanbieders	18
4.3	Musea en manifestaties	27
4.4	Lesmethoden gericht op media-educatie	28
4.5	Overzicht van opleidingen/nascholing voor docenten	29
4.6	Bibliotheken	31
5	Lokale aanbieders media-educatie in Noord-Holland	33
5.1	Inleiding	33
5.2	Centra voor de kunsten	33
5.3	Filmhuizen en bioscopen	34
5.4	Bibliotheken	35
5.5	Musea	36
5.6	Volksuniversiteiten	37
5.7	Amateurverenigingen	38
5.8	Particuliere aanbieders	39
6	Checklist provinciale en lokale aanbieders media-educatie in Noord-Holland	41
7	Checklist landelijke aanbieders media-educatie	43

1 Provinciale beleidsplannen en media-educatie Noord-Holland

DRENTHE

De *Cultuurnota 2009-2012 Cultuur als Magneet* heeft als hoofdthema de elkaar versterkende tegenpolen cultureel klimaat en culturele participatie. Er zijn mogelijkheden voor media-educatie, bijvoorbeeld in het nieuw te ontwikkelen **Programma voor Cultuurparticipatie**, maar nergens worden beleidsmaatregelen of activiteiten expliciet of impliciet te beschouwen als media-educatie genoemd.

De provincie vindt de samenwerking van de provinciale instellingen met de 12 gemeenten (na de herindeling in 1998 van oorspronkelijk 43 gemeenten) zeer goed en intensief, via allianties op maat. Drenthe heeft twee provinciale instellingen: Kunst en Cultuur Drenthe (kunsten, amateurkunst en onderwijs) en Drents Plateau (voor erfgoed/educatie). Voor de bibliotheken is er Biblionet Drenthe. 'In ons Collegeprogramma geven we aan dat we bij het ontwikkelen van nieuwe beleidskaders niet langer met vooraf dichtgetimmerde plannen naar de gemeenten willen toestappen. We willen de verantwoordelijkheid voor het cultuur- en museumbeleid juist met gemeenten delen. Afspraken over rolverdeling, taakafbakening en beleidsdoelen zijn onmisbaar voor een maximale inzet van beide overheden op het terrein van cultuur en musea. De korte bestuurlijke lijnen in Drenthe bieden daartoe goede mogelijkheden. Onze inzet is om de culturele allianties te sluiten rond 8 domeinen: cultuurparticipatie, **cultuureducatie**, monumentenzorg, archeologie, archiefbeleid, museumbeleid, bibliotheekvernieuwing en beeldende kunst & vormgeving.'

In het plan van de provincie Drenthe voor de regeling van het Fonds voor Cultuurparticipatie is wel expliciete aandacht voor media-educatie. De provincie kiest in haar plan voor een decentrale aanpak, waarbij de gemeenten zelf voor een groot deel verantwoordelijk zijn voor de invulling van het cultuurparticipatieprogramma in de eigen gemeente. De gemeenten kunnen daarvoor aanvragen indienen bij de provincie. Hier werkt Drenthe dus de allianties op maat uit. Daarnaast kiest de provincie voor enkele centrale speerpunten in het beleid, waaronder cultuureducatie. De provincie blijft verantwoordelijk voor een kwalitatief hoogstaand cultuurmenu, waarbinnen de aandacht voor mediawijsheid en erfgoededucatie versterkt moet worden.

FLEVOLAND

De *Cultuurnota 2009-2012: 'Op de maat van Flevoland'* geeft aan dat de provincie de cultuurdeelname van de Flevolandse, in het bijzonder jongeren, wil verhogen.

De provincie beschrijft de gebruikelijk beleidsterreinen, waaronder cultuureducatie. De provinciale rollen daarin zijn: toezichthouder van wettelijke taken, subsidieverstrekker, en initiator van ideeën. Er is géén expliciete of impliciete verwijzing naar media-educatie.

Voor amateurkunst en erfgoed(educatie) is het Centrum Amateurkunst Flevoland resp. Nieuw Land Erfgoedcentrum; daarnaast is er het Servicecentrum Bibliotheken Flevoland. De **steunfunctie cultuureducatie** is decentraal, nl. aangehaakt bij drie lokale centra voor de kunsten.

In het plan van Flevoland voor het Fonds voor Cultuurparticipatie wordt media-educatie of mediawijsheid niet genoemd.

FRIESLAND

Het *cultuurbeleid 2009-2012 (Cultuurvisie fryslân)* wil cultuur dichterbij de mensen brengen en stimuleren mee te doen aan culturele activiteiten op elk niveau. Dit betekent versterking van het cultureel klimaat (bruisplekken) en cultuurparticipatie waarbij de provincie ook budgetruimte reserveert voor nieuwe en flexibele initiatieven.

Talentontwikkeling van laag tot hoog; het doel is alle leerlingen in Friese basisscholen minstens één professionele voorstelling laten zien en één Fries provinciaal museum, daarnaast moeten er minstens 90 schoolvoorstellingen worden gemaakt. Zes ton is beschikbaar voor **bruisplekken**: verschillende disciplines spelen hier in op innovatieve cross over activiteiten op het gebied van **nieuwe media**, toerisme, economie, creatieve sector. Verder is het Fries erfgoed van belang. De provinciale ondersteuning op het gebied van kunst en cultuur (incl. erfgoed, media en onderwijs) is geconcentreerd in Keunstwurk. Voor de bibliotheken is er de provinciale bibliotheekservice Fryslan. Friesland zet de lijn voort in het plan voor het FCP, ook hier is aandacht voor bruisplekken en nieuwe initiatieven met aandacht voor ondermeer nieuwe media.

GELDERLAND

Cultuurnota 2009-12, Meer verbindingen: 'Kernwoorden in het Coalitieakkoord zijn de begrippen samenhang, partnerschap en integraal werken.' Diversiteit en cross over zijn herkenbare ontwikkelingen. 'Een cultuurbeleid gericht op alleen de bekende structuren en de bekende disciplines (toneel, muziek, beeldhouwen) volstaat niet (meer). Er is steeds meer oog voor het economische belang van cultuur': toerisme, creatieve industrie. **Cultuureducatie** blijft de prioriteit van het beleid. Er is 100.000 euro gereserveerd voor nieuwe educatieve projecten op het gebied van: **mediawijsheid** (omroep, Internet en bibliotheken), Sport en Cultuur (brede school), en voor bijzondere doelgroepen (waaronder ouderen, mensen met beperking, migranten). Gelderland kent drie provinciale instellingen: Kunst en Cultuur Gelderland (KCG) voor kunsten en amateurkunst, Edu-Art voor cultuureducatie en Stichting Gelders Erfgoed voor erfgoed(educatie). Kring Gelderland is een netwerk voor de bibliotheken. Ook in de aanvraag voor het Fonds voor Cultuurparticipatie legt Gelderland een grote nadruk op cultuureducatie met daarbij aandacht voor nieuwe projecten op het gebied van mediawijsheid en op het snijvlak van sport en cultuur in de brede school.

GRONINGEN

De *Cultuurnota 2009-2012 (Stroomversnelling II)* gaat uit van de drie bestaande programma's Cultuurbereik, Erfgoed en Kunsten. Binnen Cultuurbereik wordt beoogd dat leerlingen op school **actieve en passieve cultuureducatie** krijgen aangeboden en dat de scholen daarvoor plannen en beleid ontwikkelen. 90% van de scholen heeft al een cultuureducatiebeleid. Kunststation C en IVAK zijn de provinciale makelaars en ondersteuners: zij hebben niet zelf een aanbod van projecten. Voor erfgoed ondersteunt Museumhuis Groningen. Ook bibliotheken dienen bij te dragen aan actief cultureel burgerschap, waarvoor Biblionet Groningen ondersteuning geeft. Onder Kunsten valt het Budget Educatie en Participatie Projecten (**Bepp**). Hier zijn mogelijkheden voor subsidie van kunst-, erfgoed- en **media-educatieprojecten** door instellingen/scholen, bij voorkeur door actieve participatie. In het plan voor het FCP besteedt de provincie Groningen aandacht aan de versterking van cultuureducatie in het onderwijs, waaronder kunst-, erfgoed- en media-educatie. Daarnaast wil Groningen middels het gebruik van nieuwe media jongere doelgroepen aanspreken voor erfgoed en volkscultuur.

LIMBURG

Cultuur is onderwerp van een integrale bestuurlijke aanpak met de volgende hoofddaccenten: 'Samenwerking en interventie tussen traditie en vernieuwing, disciplines onderling en tussen regionale cultuur en internationale ambities'.

Vier programmalijnen:

- 1 inspirerend door innovatie en ontwikkeling (versterking kunstaanbod)
- 2 draagvlak door verankering en participatie (naast schooljeugd nu ook andere bevolkingsgroepen in beeld, en **meer aandacht voor nieuwe media** daarbij)

3 sterk profiel door herkenbare identiteit (tweepool diversiteit en identiteit)

4 Limburg in de wereld en de wereld in Limburg (internationale ambities)

'**E-cultuur** is een middel om cultuurparticipatie mogelijk te maken. Door nieuwe media kunnen er innovatieve participatievormen tussen instellingen en publiek ontstaan. Om e-cultuur als middel in te zetten voor cultuurparticipatie is een adequate omgang met gedigitaliseerde media een voorwaarde. Daarom zien wij **mediawijsheid** als een belangrijke factor voor het **bereiken van cultuurparticipatie**. Kinderen en jongeren pakken de **e-cultuur snel op, waardoor een structurele inbedding –in combinatie met mediawijsheid- in het reguliere leerplan** een goede investering voor de toekomst vormt.'

Centraal staat de vraag wat Limburg moet en kan doen om mee te groeien in het digitale tijdperk waar e-cultuur een belangrijk onderdeel van uitmaakt. De provincie zal in dit kader nagaan of het haalbaar is een **expertisecentrum** op te zetten, gekoppeld aan de bestaande infrastructuur (waaronder de **bibliotheken**), dat kennis en onderzoek bundelt en uitvoert op het terrein van **e-cultuur en nieuwe media**. Als onderdeel van dit onderzoek organiseert men een debat met instellingen over de rol van e-cultuur in hun dagelijkse praktijk en digitale technologie als impuls voor culturele innovatie. Tevens wil de provincie incidenteel een projectsubsidie verlenen aan **experimentele projecten** op het terrein van participatie en culturele innovatie. Deze projecten hebben een interdisciplinair karakter door partners te betrekken uit diverse sectoren waaronder cultureel erfgoed, kunsten, wetenschap en onderwijs. De **focus ligt op het gebruik van nieuwe media** met een duurzaam effect op het vlak van kennisopbouw, netwerkvorming en samenwerking. Deze zelfde lijn zet de provincie Limburg voort in haar aanvraag voor het FCP. Het Huis voor de Kunsten is het steunpunt voor kunsten, amateurkunst en cultuureducatie. Het steunpunt cultuureducatie is alleen bemiddelaar tussen aanbieders en onderwijs. Voor de bibliotheken is ondersteuning bij het Bibliotheekhuis Limburg.

NOORD-BRABANT

De provincie Noord-Brabant wil een cultureel klimaat scheppen 'waarin veel mensen actief en passief van cultuur genieten. Een aangenaam klimaat waarin dromen uitkomen en ruimte is voor talent en vernieuwing.' De afgelopen vier jaar hebben provincie en gemeenten geïnvesteerd in **marktplaatsen** voor cultuureducatie. Zo'n marktplaats bemiddelt tussen de vraag vanuit de scholen voor primair en voortgezet onderwijs en het aanbod van de cultuurinstellingen. De ambitie is dat 90% van alle gemeenten in 2012 in een marktplaats participeert; nu is dat 65%.

Marktplaatsen die de opstartfase van vier jaar al achter de rug hebben, kunnen zich inhoudelijk verbreden. In dit 'plusmodel' komen verbindingen tot stand tussen cultuureducatie onder schooltijd en culturele activiteiten na schooltijd.

Bij Kunstbalie (het steunpunt cultuureducatie en amateurkunst) kunnen scholen en instellingen subsidie aanvragen voor scholing en productontwikkeling in kunst- of erfgoededucatie. Erfgoed Brabant is specifiek voor erfgoed(educatie). Voor de bibliotheken is er Cubiss. Media-educatie wordt in de provinciale nota nergens genoemd. In het plan voor het FCP wordt media-educatie wel genoemd. Hier staat dat Kunstbalie meer aandacht aan media-educatie zal gaan besteden, overigens wel buiten de regeling van het FCP om, dus niet met de gelden van het fonds.

NOORD-HOLLAND

De provincie Noord-Holland richt zich met de *cultuurnota 2009-2012 Cultuur op de kaart* op drie thema's: Levend Verleden, Genieten en Meedoen en Mooi-Noord-Holland (zie ook www.cultuuropdekaart.nl). Het uitvoeringsprogramma Leren en Ontdekken (onderdeel van het thema Genieten en Meedoen) heeft als doel de Noord-Hollandse jeugd zoveel en zo divers mogelijk in aanraking brengen met kunst, erfgoed en media. De komende jaren is er **bijzondere aandacht voor media-educatie**. 'Voor kinderen en jongeren is het belangrijk dat zij **mediawijsheid** ontwikkelen: het leren interpreteren van de inhoud van media en het leren omgaan met nieuwe media. Zeker waar

het gaat om de communicatieaspecten van media, het maken van audiovisuele producties en het gebruik van nieuwe media, sluit media-educatie nauw aan bij kunst- en erfgoededucatie.'

De provincie Noord-Holland ontwikkelt in 2010 beleid voor media-educatie. Het doel is om expertise te ontwikkelen en innovatie te stimuleren door voorbeeldprojecten. Ontsluiten van kennis is hierbij een speerpunt. De provincie Noord-Holland heeft vanuit deze doelstellingen in 2009 de projecten 'S-TV' van RTV-NH en 'Wat is waar?' van stichting De Frisse Blik mede mogelijk gemaakt. In deze projecten leren jongeren om audiovisuele verhalen te vertellen en op deze manier meer inzicht krijgen in de werking van media.

Van alle provincies besteedt Noord-Holland het meest uitgebreid aandacht aan media-educatie en mediawijsheid in haar aanvraag voor het FCP, in aansluiting op bovengenoemd provinciaal beleid. De provincie wil een beleidsvisie op het gebied van media-educatie ontwikkelen en wil voorbeeldprojecten op het gebied van mediawijsheid en media-educatie laten ontwikkelen. De reorganisatie van de steunfuncties kunsteducatie en erfgoededucatie waar in de aanvraag nog sprake van is, is in 2009 stopgezet. Inzet is nu om de verdeling van verantwoordelijkheden op het gebied van cultuureducatie te herijken. Het is nog niet bekend op welke manier invulling wordt gegeven aan media-educatie; dit is afhankelijk van het in 2010 te ontwikkelen beleid.

OVERIJSSSEL

Uit *Samen & Overijssel 2009-2012*: 'In ons beleid voor jeugd, sociale infrastructuur en cultuur voor de komende vier jaar richten wij ons op de versterking van samenleven (sociale cohesie) en participatie. Bij het cultuurbeleid kiezen wij nadrukkelijk voor cultuur als factor voor een aantrekkelijk leef- en vestigingsklimaat. Vertrouwen en verbinden zijn leidende begrippen voor de uitvoering van ons beleid.' Media-educatie ontbreekt in het plan.

Bij Kunst en Cultuur Overijssel (KCO) is de ondersteuning voor kunst, educatie en amateurkunst geconcentreerd. Daarnaast is er de Overijsselse Bibliotheekdienst.

In het cultuurparticipatieplan van Overijssel wordt media-educatie niet expliciet genoemd als doel, maar de provincie wil wel cultuureducatie in alle facetten bevorderen en verwijst daarbij naar de definitie die het FCP hanteert waarbij media-educatie onderdeel is van cultuureducatie.

UTRECHT

Cultuurnota 2009-2012 Cultuur is kracht: 'Cultuur heeft een sterke en positieve invloed op de samenleving omdat het bijdraagt aan innovatie en ontwikkeling, verbinding en verrijking en de kwaliteit van de omgeving. De provincie voelt zich medeverantwoordelijk voor het behoud en de ontwikkeling van cultuur als kracht van de samenleving'. Hoofddoelen zijn:

- cultuur als schakel in de samenleving (verbreden en verbinden)
- behoud en ontwikkeling van het cultureel erfgoed
- stimuleren van de ruimtelijke kwaliteit (gebiedsontwikkeling en advies)
- ondersteunen van artistieke productie en vernieuwing.

Binnen deze hoofddoelen draait het telkens om het benutten en versterken van kwaliteit (aanbod), het verbeteren van de zichtbaarheid en de participatie (bereik) en het investeren in de basis (infrastructuur). Zowel in het provinciale beleid als in het plan voor het FCP van de provincie Utrecht is er geen expliciete vermelding van mediawijsheid of media-educatie.

Kunst Centraal is de provinciale instelling voor kunsteducatie, Landschap Erfgoed Utrecht voor erfgoed(educatie), Zimihc voor amateurkunst en het CBK voor kunst en cultuur. BISC Utrecht ondersteunt de bibliotheken.

ZEELAND

De ambities blijven voor de periode 2009-2012, *Cultuur Continu II* onveranderd:

- 'Een substantiële bijdrage leveren aan de totstandkoming van een zo gevarieerd en zo gespreid mogelijk cultureel aanbod in Zeeland;

- Een zo groot mogelijke cultuurparticipatie realiseren;
- Versterken van de culturele factor in de Zeeuwse samenleving.

Het programma cultuureducatie richt zich op de ondersteuning van activiteiten op het gebied van kunsteducatie, erfgoededucatie en **media-educatie** binnen en in relatie met het onderwijs. Het is van groot belang dat deze activiteiten bijdragen aan een **doorlopende leerlijn** vanaf de eerste groep primair onderwijs tot het eind van de leerplichtige schoolperiode. Cultuureducatie is geen doel op zich, maar een middel om cultuurparticipatie te vergroten.'

'**Subsidie** kan worden verleend voor een activiteit op het gebied van kunsteducatie, erfgoededucatie en **media-educatie** binnen en in relatie met het onderwijs, indien de activiteit:

- aansluit bij het cultuurbeleidsplan van de school die leidt tot verdere inbedding van cultuur in de overige onderwijsactiviteiten waardoor een bijdrage wordt geleverd aan een doorgaande leerlijn tussen onderwijssoorten, en
- tot stand komt in samenwerking of afstemming met het betreffende regionaal cultuureducatief centrum, en
- herkenbaar is als nieuwe impuls voor de cultuureducatie in Zeeland en aansluit op bestaande initiatieven.'

In de aparte notitie cultuureducatie worden de drie onderdelen waaronder **media-educatie** onderscheiden, maar volgt geen concrete uitwerking. In het plan voor het FCP komen de termen media, media-educatie en mediawijsheid niet voor.

De Zeeuwse bibliotheek is de provinciale service organisatie; Scoop biedt ondersteuning van kunst, amateurkunst en cultuureducatie; Cultureel Erfgoed Zeeland ondersteunt erfgoed(educatie). Scoop is geen aanbieder maar voert wel innovatieprojecten uit die vervolgens worden overgedragen aan andere organisaties. Diverse projecten richten zich op de ontwikkeling van **media-educatie in het onderwijs**.

ZUID-HOLLAND

De *cultuurnota 2009-2012 Mooi en Meedoen* geeft twee hoofdpijlers: een gezonde, veilige en aantrekkelijke leefomgeving en meer maatschappelijke participatie. 'Wij willen bereiken dat elke inwoner van Zuid-Holland, te beginnen bij de jeugd, actief in aanraking kan komen met kunst, **media** en cultureel erfgoed'. Deze zelfde doelstelling staat centraal in het plan van de provincie voor het FCP. Hier is cultuureducatie een belangrijke poot. Sleutelbegrippen daarbij zijn actieve participatie en regionale identiteit. Alle ondersteuning is geconcentreerd in Kunstgebouw, die o.m. het cultuurmenu verzorgt. Ondersteuning van de bibliotheken wordt verleend door Probiblio (samen met N-Holland). Een onderdeel van Kunstgebouw is de **Mediafabriek**, die zich heeft gespecialiseerd in het ontwikkelen van innovatieve projecten en -activiteiten op het gebied van nieuwe media. Zo is hier in samenwerking met o.m. NIF en SLO de **doorlopende leerlijn Mediawijsheid** ontwikkeld. Samen met Waag Amsterdam is **Monstermedia** ontwikkeld, en momenteel **Splitz!**, een Web2.0 lesprogramma voor de basisvorming. Zie verder het hoofdstuk over aanbod.

2 Gemeentelijke plannen cultuurparticipatie en media-educatie

In het kader van de Regeling voor gemeenten en provincies van het Fonds voor Cultuurparticipatie zijn in 2009 plannen ingediend die men wil aanmerken voor cofinanciering van het Fonds met de gemeente of provincie. Deze zijn soms identiek aan het 'reguliere' cultuurbeleid van de betreffende overheid, maar kunnen ook een specifiek deel of uitwerking daarvan zijn.

Hieronder volgen korte beschrijvingen van die gemeentelijke plannen die expliciet aandacht besteden aan media-educatie of mediawijsheid. Het betreft plannen die bij de aanvragen nog niet uitgewerkt zijn: concrete beschrijvingen ontbreken meestal.

GEMEENTE ARNHEM

In de aanvraag stelt de gemeente Arnhem: 'Media-educatie in het perspectief van vaardig burgerschap betekent dat wij oog hebben voor het toenemende belang van en ontwikkelingen in de beeldcultuur en de nieuwe informatie- en communicatietechnologieën. Het leren van de beeldtaal en het omgaan met nieuwe media zijn van belang om de weg te kunnen vinden in onze informatiemaatschappij.' Binnen de programmalijnen cultuureducatie en amateurkunst is er in de aanvraag dan ook aandacht voor media-educatie en mediaprojecten.

GEMEENTE DEVENTER

De gemeente Deventer concludeert in de aanvraag dat er tot op heden nog geen aanbod ontwikkeld is voor mediawijsheid. Dit moet opgepakt worden en daarvoor wordt aan de Leeuwenkuil (centrum voor de kunsten), de openbare bibliotheek en de lokale omroep gevraagd een samenhangend aanbod te formuleren voor educatie op gebied van mediawijsheid. Voor deze instellingen is het gebruik van nieuwe media en het bevorderen van de deelname van burgers van alle leeftijden een kerntaak.

GEMEENTE HEERLEN

De gemeente Heerlen noemt media-educatie als onderdeel van cultuureducatie en ziet in het bijzonder een belangrijke functie voor de bibliotheek in het beschikbaar maken van digitale informatie voor de burger en begeleiden van burgers hierin.

GEMEENTE MAASTRICHT

In Maastricht concludeert men, net als in andere plaatsen, dat media-educatie en erfgoededucatie nog redelijk achterblijven bij kunsteducatie. De huidige ad hoc activiteiten moeten een vaste plaats krijgen en er worden nieuwe activiteiten ontwikkeld.

GEMEENTE DEN BOSCH:

De gemeente Den Bosch zegt in haar visie in de aanvraag: 'Mediawijsheid is een vaardigheid die ieder kind tijdens de schoolcarrière zou moeten opdoen. Dit houdt in het maken van de juiste keuzes uit de overvloed aan digitale technieken en het ontdekken van kunstzinnige toepassingen van deze media en technieken.' De behoeften en de mogelijkheden voor mediawijsheid worden onderzocht en vervolgens worden minimaal vier nieuwe projecten op het gebied van mediawijsheid en e-cultuur ontwikkeld.

GEMEENTE ZOETERMEER

In Zoetermeer volgt men een andere aanpak dan in de meeste andere gemeenten en provincies. Hier speelt met name de bibliotheek een belangrijke rol voor mediawijsheid voor alle burgers en met name

voor laaggeletterden. De bibliotheek zal een interactieve site ontwikkelen die mensen op een speelse manier moet leren omgaan met nieuwe mediavormen. Deze site is de ondersteuningstructuur voor een variëteit aan activiteiten. Door de verschillende uitingsvormen en de daarbij gehanteerde media- en ICT-toepassingen stimuleert het plan het zoeken naar vernieuwende vormen en combinaties van kunst en cultuuruitingen. Daarnaast start de gemeente met pilots waarin Zoetermeeders gestimuleerd worden naar hun omgeving te kijken en content te produceren voor de nieuwe website.

GEMEENTE ZWOLLE

In de aanvraag van Zwolle is media-educatie onderdeel van het beleid op cultuureducatie. Een van de projecten op dit gebied is PLAY, spelen met digitale media. Dit project is ontwikkeld in samenwerking met een filmtheater, Digital Playground en Hedon, het poppodium in Zwolle.

GEMEENTE UTRECHT

De gemeente Utrecht noemt in haar plan als doelstelling: 'Het stimuleren van instellingen om de kwaliteit op het gebied van erfgoededucatie, media-educatie en literaire educatie te versterken en duurzame samenwerkingsverbanden aan te gaan met scholen in primair of voortgezet onderwijs.' Daartoe werkt zij samen met de instellingen die expertise hebben op deze gebieden. De komende jaren zetten de partners gezamenlijk een ontwikkeltraject uit.

3 Provinciale en regionale instellingen en portals buiten Noord-Holland

3.1 REGIONALE PORTALS VOOR CULTUUREDUCATIE BUITEN NOORD-HOLLAND

In deel I van het advies zijn al de diverse portals van cultureel aanbod voor het onderwijs van Noord-Holland aan de orde geweest. Ook provinciale steunfuncties elders in het land, en ook stedelijke steuninstellingen onderhouden een website waarin het aanbod voor cultuur- en/of kunsteducatie in het verzorgingsgebied voor scholen is samengebracht. We zetten de diverse voorbeelden nog eens op een rijtje, omdat de provincie Noord-Holland eveneens van plan is een dergelijke portal, hetzij projectenbank (opnieuw) op te zetten.

DRENTHE

Cultuuractief

Cultuuractief.nl is een digitale database van Kunst & Cultuur Drenthe, de provinciale steunfunctie voor Drenthe. De database bevat activiteiten van culturele instellingen en kunstenaars voor het primair en voortgezet onderwijs. Het is mogelijk te zoeken op discipline, doelgroep en vak.

FLEVOLAND

Flevocultuur

Culturele agenda met alles wat er te doen is op het gebied van kunst en cultuur in Flevoland en de afzonderlijke gemeenten. Het is mogelijk te kiezen op discipline, type activiteit, periode.

FRIESLAND

Keunstmarkt

Website van Keunstwurk, de provinciale steunfunctie voor Friesland met aanbod voor basis- en voortgezet onderwijs. Het is mogelijk te zoeken op discipline en doelgroep. De gevonden resultaten kunnen onder andere worden gesorteerd op prijs.

Kultuerfilter.nl

Informatie voor het onderwijs door vijftien provinciale cultuurinstellingen over de mogelijkheden op het gebied van cultuureducatie binnen de provincie Fryslan. Trefpunt van Keunstwurk specifiek voor ICC'ers.

GELDERLAND

Cultuur en School Nijmegen

Cultuur en School Nijmegen (CESN) brengt scholen voor primair en voortgezet onderwijs én het aanbod van kunstenaars en kunst- en cultuurinstellingen in kaart. Het aanbod voor primair en voortgezet onderwijs is te doorzoeken op discipline, doelgroep (bij voortgezet onderwijs havo/vwo en vmbo) of instelling.

GRONINGEN

De Culturele Gids van Kunststation C

De culturele gids is een initiatief van Kunststation C, het bureau voor cultuureducatie in de provincie Groningen. De gids brengt de culturele omgeving van de provincie Groningen in kaart. In de gids zijn projecten en organisaties opgenomen. Het is mogelijk te zoeken op discipline, doelgroep en type aanbod.

LIMBURG

Steunpunt Cultuureducatie

Website bedoeld als marktplein voor cultuureducatie in Limburg. Het steunpunt Cultuureducatie is een initiatief van het Limburgs Museum. De uitvoering is vanaf 2009 in handen van het Huis voor de Kunsten Limburg in opdracht van de Provincie Limburg. Het aanbod kan worden doorzocht op doelgroep en discipline.

Cultclick

Het cultureel erfgoed van Limburg, van prehistorie tot nu. Gericht op docenten en leerlingen uit het basis en voortgezet onderwijs. De collectie van het Limburgs Museum is hier ontsloten, van alle gemeenten zijn de culturele instellingen te vinden.

OVERIJSEL

Podiumkunst Overijssel

De culturele catalogus is bedoeld voor alle instellingen, organisaties en personen die op zoek zijn naar aanbod op het gebied van kunst en cultuur.

UTRECHT

Cultuurkiezels

Website van Scholen in de Kunst / Bureau Kunsteducatie in samenwerking met Bibliotheken Eemland, met aanbod voor scholen voor basis, speciaal en voortgezet onderwijs in Amersfoort. De database biedt de mogelijkheid te zoeken op thema, leergebied, culturele instelling, doelgroep of tijdvak.

CKV-site.nl

Agenda voor CKV-leerlingen in de provincie Utrecht. Het aanbod is allemaal geschikt voor gebruik bij CKV. De activiteiten zijn o.a. ingedeeld in categorieën, die aangeven hoe complex een activiteit is. Categorie 1 is een evenement dat op alle vlakken goed te volgen is en geen voorbereiding vereist, en categorie 5 is alleen toegankelijk voor ervaren 'cultuur-afnemers' die zich goed hebben voorbereid.

ZEELAND

Cultuureducatiezeeland.nl

Themasite waarin het aanbod (leskisten, handleidingen, lesmateriaal, projecten) van de culturele instellingen voor basis- en voortgezet onderwijs wordt ontsloten. Je kunt bladeren maar ook heel gericht zoeken. Project van de Zeeuwse Bibliotheek en Scoop, met bijdragen van alle andere provinciale instellingen in Zeeland.

ZUID-HOLLAND

ZAPR

Zapr.nl is de site die Rotterdamse jongeren in het VMBO alles vertelt wat je moet weten voor CKV. Digisoap, e-cards, forum, online werkstukken en een up to date agenda maken zapr.nl tot de coolste CKV-site.

Cultuurmenu / Aanbod Zuid-Holland

Op de site van de provincie Zuid-Holland is het integrale culturele aanbod van de verschillende (provinciale) organisaties voor scholen te vinden. Het onderhoud gebeurt door Kunstgebouw.

3.2 PROVINCIALE STEUNFUNCTIE-INSTELLINGEN BUITEN NOORD-HOLLAND

KUNSTGEBOUW (ZUID-HOLLAND) - MEDIAFABRIEK

Media-educatie is een van de drie pijlers van het kunstmenu van Kunstgebouw. Zij bieden bijvoorbeeld **MonsterMedia aan, online media-educatie in de vorm van een game voor groep 7 en 8 (zie landelijk aanbod)**. Als onderdeel van Kunstgebouw **stimuleert De Mediafabriek de ontwikkeling en toepassing van nieuwe media in kunst- en cultuureducatie. Ze realiseren**

innovatieve educatieve projecten, o.a. voor het voortgezet onderwijs, en informeren over belangrijke ontwikkelingen. 'Mediatechnologie en cultuur zijn nauw met elkaar verbonden. Kunstvormen veranderen door mediatechnologie. Het onderscheid tussen kunstdisciplines vervaagt. En media zijn veranderlijk, net zoals de cultuur waar ze deel van uitmaken. De invloed van de digitalisering van de cultuur vraagt om nieuwe vormen van kunst- en cultuureducatie. De Mediafabriek is actief op zoek naar deze nieuwe vormen.'

Meer informatie: <http://www.kunstgebouw.nl> en <http://www.mediafabriek.org>

HUIS VOOR DE KUNSTEN LIMBURG

Met informatie, advies en concrete projecten ondersteunt het Huis voor de Kunsten bijvoorbeeld de Limburgse Organisatie van Audiovisuele Amateurs (LOVA), het Limburgs Film Circuit (LFC) (een samenwerkingsverband tussen de Limburgse filmhuizen), de Fotobond afdeling Limburg en het Limburgs Film- en Video Archief (LiFVA). Samen met hen én voor hen organiseren zij activiteiten zoals cursussen, workshops, tentoonstellingen, filmfestivals, speciale filmvertoningen en de jaarlijkse filmquiz 'Het Grote Weten'. Op die manier promoten de vele (amateur)fotografen en filmmakers die in Limburg actief zijn. Ook jongeren hebben hierbij de aandacht. Zo zijn zij medeorganisator van het 4XF Filmfestival en het jongerenfilmfestival in Hückelhoven en maken zij voor het onderwijs geregeld lesbrieven bij films.

Meer informatie: <http://www.hklimburg.nl>

SCOOP ZEEUWS INSTITUUT VOOR SOCIALE EN CULTURELE ONTWIKKELING E.A.

Scoop, de bibliotheken in Zeeland, het RPCZ (Regionaal Pedagogisch centrum Zeeland) en de Centra voor Kunst- en Cultuureducatie willen gezamenlijk werk maken van mediawijsheid en scholen ondersteunen bij het inzetten van programma's voor verschillende doelgroepen. Zij selecteerden in overleg met het onderwijs programma's die gezamenlijk de leerlijn media-educatie vormt. De bibliotheken richten zich met name op informatievaardigheden.

Meer informatie: <http://www.scoop.nl>

<http://www.zeeuwsebibliotheek.nl/onderwijs/mediawijsheid/>

KUNST & CULTUUR DRENTHE

Voor zowel het primair als het voortgezet onderwijs biedt Kunst & Cultuur Drenthe workshops en trainingen aan op het gebied van media-educatie. Hiervoor schakelt zij externe organisaties zoals Creative Learning Lab en TOF media (zie elders in dit onderzoek onder Landelijk aanbod). Een voorbeeld daarvan is de workshopmiddag op woensdag 28 april 2010 over het digitale schoolbord met als titel Kunst-Digi-Taal.

Meer informatie: <http://www.kunstencultuurdrenthe.nl>

EDU-ART

EDU-ART is in januari 2010 een project opgestart om te gaan inventariseren welk type dienstverlening zij op het gebied van media-educatie zou kunnen gaan aanbieden. Momenteel is dat er nog niet. Afgelopen jaar is wel een workshop media-educatie i.s.m. Waag Society aangeboden,

IDEESCHETS PROJECT MEDIAMATCH

Mediamatch (Kunststation C, Cedin, Biblionet, Cinekid, Images, en BIK-er Rozemarijn Tromp) samen met Mediawijs van Cubiss.

MediaMatch is bezig met het opstellen van een (doorlopende) leerlijn voor media-educatie voor het basis- en voortgezet onderwijs in de provincie Groningen. Zij werken samen met Cubiss die bezig is met het opzetten van een site voor het onderwijs, voor leerkrachten en ouders. De Iselinghe hogeschool haakt wellicht bij dit initiatief aan.

Het project wordt mogelijk opgenomen in de subsidieregeling van het Expertisecentrum Mediawijsheid.

<http://downloads.kennisnet.nl/mediawijzer/verslag7feb1deedagen.pdf>

maar daarvoor bleek te weinig belangstelling onder scholen te zijn om daar een provinciale dag voor te organiseren. Enkele scholen hebben toen een workshop op maat gekregen. Daarnaast organiseerde EDU-ART in 2008 een succesvol congres over concrete toepassingen van nieuwe media in onderwijs- en cultuursector en over nut en noodzaak van nieuwe media in het onderwijs (zie www.edu-art.eu/bits).

Meer informatie: <http://www.edu-art.eu>

DE KUBUS (LELYSTAD)

De Kubus heeft een workshop mediawijsheid voor leerlingen in haar brede school aanbod. Leerlingen gaan hierin hun woonomgeving verkennen en maken foto's en film van de omgeving. Momenteel ontwikkelt de Kubus een workshop/training voor leerkrachten in het PO over hoe zij zelf nuttige informatie kunnen zoeken naar en hoe ze de computer beter kunnen inzetten in hun onderwijs. In nieuwe schooljaar gaat dit aanbod van start.

Meer informatie: <http://www.dekubuslelystad.nl>

KCO

In Overijssel wordt het aanbod voor mediawijsheid verzorgd door de bibliotheken. Het projectaanbod voor scholen wordt komend jaar meegenomen in de provinciale cultuurtrajecten, KCO maakt daarbij het beschikbare aanbod inzichtelijk voor het onderwijs. Om scholen aan te moedigen meer met media-educatie te doen komt er een stimuleringsregeling voor scholen. Scholen kunnen komend jaar namelijk via KCO subsidie aanvragen voor media-educatieve projecten.

Meer informatie: <http://www.kco.nl>

4 Landelijke aanbieders van media-educatie

4.1 LANDELIJKE PORTALWEBSITES EN BEELDBANKEN

ED*IT / TELEBLIK VAN BEELD EN GELUID

Het Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid beheert het grootste audiovisuele archief van Nederland. Meer dan 700.000 uur radio-, film- en televisiegeschiedenis wordt er geconserveerd, gedigitaliseerd en toegankelijk gemaakt voor het grote publiek. Voor leerlingen en studenten biedt Beeld en Geluid onder meer Teleblik, ED*IT en Academia, bronnen en beeldbanken aan die direct in de klas kunnen worden gebruikt. Daarnaast zijn er educatieve programma's, zie daarvoor de volgende paragraaf.

Meer informatie: <http://educatie.beeldengeluid.nl/index.aspx?ChapterID=8413&ContentID=23792>

[GRASSROOTS CULTUUR (Kennisnet/OCW)]

Grassroots is een laagdrempelige stimuleringsmaatregel om leerkrachten aan te zetten tot gebruik van ICT in het onderwijs. Van 2005-2008 was er een tijdelijke uitbreiding van de regeling specifiek voor de combinatie cultuur en ICT. De provinciale steunpunten in Nederland zorgen voor de afwikkeling en eventuele begeleiding. Dit leverde honderden voorbeelden op. Helaas is de database met grassrootsprojecten bij Kennisnet al enige tijd onbruikbaar. Cultuurnetwerk heeft samen met de deelnemende steunpunten een pdf-boekje met voorbeelden gemaakt dat nog beschikbaar is.

Meer informatie: <http://www.grassroots.nl>

Lesbrieven: <http://www.cultuurplein.nl/po/lesmateriaal/nieuwemedia/lesbrievengrassroots>

KENNISNET / MEDIAWIJS

Kennisnet is het expertisecentrum als het gaat om ict in het onderwijs. Kennisnet ziet het als opdracht om scholen en onderwijsinstellingen onafhankelijke diensten aan te bieden bij het effectief inzetten van ict. Kennisnet richt zich op ict-competenties van docenten, informatievaardigheden en veiligheid. Op de website zijn tips, ideeën en lesmateriaal te vinden hoe leraren mediawijsheid onder de aandacht kunnen brengen in hun lessen. Je kunt de Mediawijzer downloaden, die handvatten biedt om mediawijsheid in het onderwijs in te bedden. Er wordt informatie gegeven over het zoeken, maken en delen van digitaal leermateriaal, en er is bijvoorbeeld een lessensmaker om makkelijk en snel een nieuwe les te maken. Ook bieden zij wedstrijden voor het maken van websites, films, en games die in het lesprogramma geïntegreerd kunnen worden.

Meer informatie: <http://www.kennisnet.nl> en <http://mediawijs.kennisnet.nl>

MEDIALESSEN.NL

Medialessen.nl is een initiatief van stichting Kennisnet, stichting Mijn Kind Online en de Vereniging Openbare Bibliotheken. De site is bestemd voor leraren die mediawijsheid in hun lessen willen integreren of mediawijsheid apart in een les willen behandelen. Op deze site voor het primair en voortgezet onderwijs worden bestaande medialessen op één plek verzameld. Er zijn medialessen te vinden van professionele organisaties maar ook van leraren zelf. Van een les over modellenprogramma's op televisie tot lessen over beeldmanipulatie in kranten en publiceren op internet.

Meer informatie: <http://www.medialessen.nl>

MEDIAWIJSHEID.NL

Naar verwachting in maart 2010 wordt deze website aangevuld met een doorlopende leerlijn mediawijsheid, uitgewerkt naar de kerndoelen en eindtermen die daarbij aansluiten. Welke lesinhoud past bij welke vakken en welk niveau? Tegelijkertijd is een inventarisatie gemaakt van het huidige

activiteiten- en materialen aanbod op het gebied van mediawijsheid. Deze inventarisatie is binnen de leerlijn geordend om zo het theoretisch kader aan te vullen met good practice.

Het eindproduct beoogt een toegankelijke internettool te worden dat ondersteuning biedt bij het inrichten en implementeren van een structureel en samenhangend onderwijsprogramma op het gebied van mediawijsheid binnen het bestaande curriculum.

Samenstellers zijn NIF, SLO, Mediafabriek en Digital Playground.

Meer informatie: <http://www.mediawijsheid.nl>

MEDIAWIJSHEIDKAART.NL

Deze website geeft een overzicht van ruim 230 initiatieven die in Nederland actief zijn op het gebied van mediawijsheid.

Meer informatie: <http://mediawijsheidkaart.nl>

MEDIAWIJZER.NET

Mediawijzer.net is een online loket voor iedereen met vragen over media. Het loket is van het Mediawijsheid Expertisecentrum dat op initiatief van de ministeries van OCW en Jeugd en Gezin is opgezet om iedereen mediawijzer te maken: iedereen moet bewuster, kritischer, actiever en veiliger omgaan met media. Bij het expertisecentrum zijn meer dan 230 organisaties aangesloten met activiteiten op het gebied van mediawijsheid. Het centrum wordt geleid door het Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid, ECP-EPN, Stichting Kennisnet, de Nederlandse Publieke Omroep en de Vereniging Openbare Bibliotheken. Mediawijzer.net geeft voorbeelden van lesmateriaal op het terrein van mediawijsheid, alsook een overzicht van trainingen en opleidingen.

Meer informatie: <http://www.mediawijzer.net>

PROJECTLOKET CULTUUR

Verzamelpunt voor projecten op het gebied van cultuureducatie van met name culturele instellingen. Bevat ook 30 projecten op het gebied van media, daarnaast tientallen filmprojecten.

Meer informatie: <http://www.projectloketcultuur.nl>

VIDEO ACTIVE

De website videoactive geeft toegang tot het Europese televisie erfgoed en de Europese geschiedenis via een gratis, meertalig online portal met meer dan 10.000 video's, foto's en artikelen. Er kan op diverse manieren gezocht worden in de collecties, bijvoorbeeld door het gebruik van vrije tekst en een tijdlijn. Video Active kan gebruikt worden op basisscholen en middelbare scholen als aanvulling op het bestaande lesmateriaal.

Meer informatie: <http://www.videoactive.eu>

4.2 LANDELIJKE AANBIEDERS

ALL ABOUT US FILMFACTORY

AllAboutUs voert schoolprojecten uit. Zij doen dit in samenwerking met het NIF. Bijvoorbeeld FilmLab. Het liefste maakt AllAboutUs documentaires met jongeren in groepsworkshops. Deze projecten heten grotere duren gemiddeld drie maanden, van de eerste bijeenkomst tot aan de premiere.

Om een vinger aan de pols te houden en alsmaar nieuw filmtalent te vinden heeft AllAboutUs diverse mini-workshops ontwikkeld. Deze workshops duren drie uur, ideeontwikkeling, opname en montage. Ook zijn er masterclasses voor docenten en av-professionals geïnteresseerd in jongeren.

Meer informatie: <http://www.allaboutusfilmfactory.com> en <http://www.film-lab.nl>

BEKIJK 'T

Bekijk 't laat jongeren actief en op een heel directe manier kennis maken met kunst en cultuur. Het spreekt ze aan op hun eigen creativiteit. Jaarlijks organiseert Bekijk 't een landelijke tournee met een speciaal voor scholieren samengesteld programma. Daarin kunnen ze kennismaken met theater, dans, film, muziek en games. Bekijk 't maakt veelvuldig gebruik van beeldcommunicatie (video, digitale media, games) om jongeren met kunst en cultuur in aanraking te brengen. Daarnaast werken zij in tal van projecten samen met kunstvakopleidingen en professionals in de AV- en multimediasector.

Meer informatie: <http://www.bekijkt.nl>

BEROEPSKUNSTENAAR IN DE KLAS (BIK)

Bik staat voor beroepskunstenaars in de klas. Beroepskunstenaars in de klas hebben een aanvullende opleiding gevolgd om kunstlessen te geven in het basisonderwijs. Via 'projecten zoeken' op de website zijn projecten op het gebied van tv & film en nieuwe media te vinden.

- Bijvoorbeeld: Eddy Seesing – mediakunstenaar
Vanuit zijn specialisatie in de Audiovisuele vormgeving, biedt hij diverse workshops aan in fotografie, video of Photoshop. Voor Clipcrew doet hij 'The Magical Videoshow' waarin de leerlingen een eigen fantasiewereld tot leven laten komen. Verder doet hij een lessenserie over portret en imago, een onderzoek naar de eigen identiteit. Videoworkshops als reclamefilmpjes maken of de videoworkshop 'Hoe overleef ik...'. Daarnaast gaat hij graag in op specifieke thema's van basisscholen.
- Bijvoorbeeld: Michiel Keller – Filmmaker
Werkt samen met kinderen aan hun films. Hij geeft ze het vertrouwen dat ze (binnen de opdracht) echt hun eigen film kunnen maken. Die eigenheid en proces van samenwerken binnen hun team en het krijgen van inzicht in het stapsgewijze proces van filmmaken, zijn van belang. Hij zorgt er bij de afronding (de montage) voor dat hun film er goed uit ziet.

Meer informatie: <http://www.beroepskunstenaarindeklas.nl>

CINEKID

Cinekid biedt verschillende programma's aan om kinderen te versterken in hun mediagebruik. CinekidStudio is een online mediastudio, waar kinderen zelf mediaproducties maken: tekeningen, tekenfilms, videoclips, nieuwsuitzendingen, filmpjes, muziek en meer. Kinderen kunnen hun filmpjes ook uitzenden, versturen en delen met andere kinderen, ouders of leraren. Qua lesmateriaal zijn er instructiefilmpjes, lesbrieven en stappenplannen. Leerlingen en hun begeleiders kunnen hier zelfstandig mee aan de slag. Naast de werking van de verschillende gereedschappen staat de werking van verschillende mediavormen centraal. Wanneer kinderen zelf ervaren hoe mediaproducties worden gemaakt, krijgen ze meer inzicht in de werking van media. Ook zijn ze beter in staat om mediaproducties van anderen te beoordelen. Twee keer per jaar organiseert Cinekid schoolvoorstellingen voor alle Amsterdamse basisscholen. De canon met 100 kinderfilms die er toe doen is een initiatief van Cinekid in samenwerking met cinema.nl.

Meer informatie: <http://www.cinekid.nl>

CODENAME FUTURE – SPLITSZ

Codename Future biedt scholen aantrekkelijke en inspirerende content binnen de kerndoelen en eindtermen van het onderwijs. De pijlers van deze content zijn (digitale) dossiers. Deze bieden ze aan in een elektronische leeromgeving: de Workspace. Het gaat o.a. om het aanleren van ICT-vaardigheden. Hun project SplitsZ reikt het onderwijs middelen aan om jongeren wijzer te maken in sociale netwerken op internet. Hoe profileer je je? Hoe manage je je imago op internet? Hoe ga je verantwoord met internet om? Het zijn belangrijke **vragen** in het tijdperk van sociale media. SplitsZ

laat **jongeren samen met leraren en ouders** op zoek gaan naar antwoorden. Het wordt ontwikkeld voor de onderbouw van scholen voor voortgezet onderwijs.

Meer informatie: <http://www.codenamefuture.nl> en <http://www.splitsz.nl>

DATABAAS

Eerste landelijke project resp. lesmateriaal van de NOMC (Nationale Opleiding MediaCoach), speciaal voor kinderen en jongeren in het onderwijs, mediatheek of bibliotheek. Centraal staat de vraag: *Ben jij je eigen databaas?* Over internet privacy, van wachtwoord tot misbruik. Scholen of bibliotheken kunnen zelf met het lesmateriaal aan de slag.

Meer informatie: <http://www.jeeigenbaas.nl> (v.a. 10/2)

DIGITAL PLAYGROUND

Digital Playground biedt praktische middelen voor media-educatie waar jongeren (13 t/m 19 jaar) zelfstandig mee kunnen werken. Het programma is geschikt voor elk leerjaar en onderwijsniveau (vanaf VMBO). Digital Playground stimuleert jongeren bewust en creatief te zijn in hun mediagebruik. Tijdens het programma krijgen leerlingen kennis die zij nodig hebben om mediaboodschappen te kunnen beoordelen. Door zelf media te maken leren jongeren technische vaardigheden en krijgen zij inzicht hoe beelden worden opgebouwd. Jongeren maken kennis met kunst en (beeld)cultuur door middel van digitale media. Digital Playground heeft vaste workshoplocaties in Rotterdam en Den Haag, meerdere leermiddelen en talloze projecten in het land.

Meer informatie: <http://www.digital-playground.nl>

DIGIVAARDIG & DIGIBEWUST

In Nederland slaan overheid, bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties binnen het programma Digivaardig & Digibewust de handen ineen om zoveel mogelijk Nederlanders in staat te stellen om op een veilige manier de mogelijkheden van ICT te benutten en daarmee deel te nemen aan de informatiemaatschappij. Het ministerie van Economische Zaken is initiatiefnemer van het programma en heeft het programma ondergebracht bij ECP-EPN. Microsoft, SIDN, UPC, KPN, NVB, NVPI en IBM leveren een belangrijke financiële bijdrage. Het programma Digivaardig & Digibewust heeft een looptijd van 5 jaar en is de logische verbreding van het publiekprivate programma Digibewust dat in 2006 is gestart en de focus had op veilig omgaan met digitale toepassingen.

Meer informatie: <http://www.ecp.nl/node/112>

GAMEMAKER

Een website om zelf online een game te maken (en te spelen) en deze te delen met de community. Er komen geen programmeervaardigheden aan te pas, maar er is een eigen systeem om een game te bouwen opgezet. Er kunnen games gemaakt worden met achtergronden, animaties, muziek en geluidseffecten en zelfs 3D.

Meer informatie: <http://www.yoyogames.com/make>

IDFA - DOCSCHOOL

Docschool is het educatieve onderdeel van het International Documentary Film Festival in Amsterdam. Voor leerlingen en docenten vanaf de bovenbouw van het basisonderwijs tot en met het gehele voortgezet onderwijs. Leerlingen verdiepen zich in het documentaire genre. Idfa biedt schoolvoorstellingen tijdens het festival. Docschool biedt informatie over geschikte filmtitels, en extra programmaonderdelen die het hele jaar door georganiseerd kunnen worden.

Meer informatie: <http://www.idfa.nl> en <http://www.docschool.nl>

IJVER

IJver is een klein productiebedrijf met in de kern twee mensen: Jörgen van den Wijngaart, productie en Guido van Troost, regie. Zij doen veel werk op het snijvlak van cultuur en educatie. IJver geeft workshops film voor het Middelbaar Onderwijs. Ze nemen apparatuur en lesmateriaal mee naar de school, passend in het rooster of lesprogramma.

Meer informatie: <http://www.ijver.com>

INTERNATIONAL FILM FESTIVAL ROTTERDAM

Het IFFR organiseert zowel tijdens het festival als door het jaar heen een serie activiteiten met een educatief karakter. Doel van deze activiteiten is het bieden van een alternatief voor de mainstream cinema, een kennismaking met het soort cinema dat het IFFR programmeert, ingeleid door deskundigen en begeleid door lesmateriaal. Er is een aanbod voor basis- en voortgezet onderwijs. Kids Only is een festivaldag voor kinderen tussen de 8 en 12 jaar. Hollywood in de Klas (www.hollywoodindeklas.nl) is een filmproject voor de bovenbouw van het primair onderwijs. Op iedere doordeweekse festivalochtend kunnen middelbare scholen klassikaal het festival bezoeken. Bij deze schoolvoorstellingen zijn lesbrieven ontwikkeld. Ook is er dan extra aanbod voor CJP'ers.

Meer informatie: <http://www.filmfestivalrotterdam.com>

MEDIACULTUUR.NET

MediaCultuur.net bevat 'mediawijze' kunstlessen geschikt voor leerlingen van het vmbo, havo en vwo. Deze eigentijdse, nieuw ontworpen lessen kunnen worden gebruikt in lessen beeldende vorming en/of CKV. De leerling krijgt met deze gecombineerde praktijk- en theorielessen inzicht in de werking van actuele kunst, media en beeldcultuur. Aan de basis van iedere les staan actuele kunstwerken, foto's en vormgevingsproducten. Initiatief van de gezamenlijke HBO Opleidingen Docent Beeldende Kunst en Vormgeving, is samenwerking met diverse media- en kunstinstellingen. zoals Beeld en Geluid, NIMk en Waag Society. Docenten kunnen gratis gebruikmaken van de lessen.

Onderdeel van het project Mediacultuur, kunst als mediacoach o.l.v. Emiel Heijnen.

Meer informatie: <http://www.mediacultuur.net>

MEDIAGENIUS

Mediagenius wordt gevormd door (voormalig) basisschoolleerkrachten en biedt workshops aan voor leerkrachten en leerlingen in het basisonderwijs. Het gaat daarbij om technische workshops, zoals bijvoorbeeld het maken van podcasts, websites en games. De meeste workshops duren twee uur en kosten tussen de tweehonderd en driehonderd euro. De workshops zijn niet gebonden aan bepaalde vakinhoud, de technieken kunnen voor elk domein worden ingezet.

Meer informatie: <http://www.mediagenius.nl>

MEDIA RAKKERS

Media Rakkers biedt het basisonderwijs, voortgezet onderwijs en ouders een uitgebreid aanbod van lesmaterialen, cursussen, workshops en evenementen.

MEDIACULTUUR: KUNST ALS MEDIACOACH

Mediacultuur is een project waarin expliciet een nauwe verbinding wordt gelegd tussen media-educatie en kunsteducatie. De lessen vinden plaats binnen de vakken beeldende vorming en CKV. Omdat in de MediaCultuur lessen actuele (media)-kunst steeds centraal staat, kunnen de lessen ook worden gezien als een actualisering van beeldend onderwijs op school. Actuele (media)kunst komt zowel theoretisch als praktisch op veel scholen nog relatief weinig aan bod. De lessenseries in het project MediaCultuur dragen de kenmerken van authentieke kunsteducatie zoals die worden verwoord door Haanstra. In betekenisvol beeldend onderwijs dienen niet alleen kunstuitingen uit het verleden, maar ook actuele kunstuitingen aan de orde te komen.

Op *MediaCultuur.net* zijn mediawijze kunstlessen te vinden voor vmbo, havo en vwo-leerlingen. Dit materiaal zal gedurende drie jaar steeds worden aangevuld.

http://www.mediacultuur.net/docs/over_mediacult

Hun voornaamste onderwerp is 'Media en Reclame' (Reklame Rakkers).

Meer informatie: <http://www.mediarakkers.nl> of <http://www.reclamerakkers.nl>

MEET MY STREET

Meet my Street nodigt jongeren uit hun leefomgeving in beeld te brengen in fotoseries, korte films en digitale animaties. Ze worden begeleid door mediakunstenaars, monteren zelf op de computer en publiceren op internet, stads TV en live in de buurt. Meet my Street ontwikkelt en organiseert de projecten in samenwerking met verschillende samenwerkingspartners, zoals regionale tv, kunstenaars, bedrijven, onderwijs, jongerenwerk.

Meer informatie: <http://www.meetmystreet.nl>

MIJN KIND ONLINE

De stichting Mijn Kind Online is een kennis- en adviescentrum over jeugd en (nieuwe) media dat tot doel heeft meer inzicht te verschaffen in de mogelijkheden van nieuwe media, alsook het bevorderen van het verantwoord gebruik daarvan. Mijn Kind Online komt voort uit een samenwerking tussen Planet Internet (onderdeel van KPN) en Ouders Online, de grootste community voor ouders op internet. De stichting levert boeken en onderzoeksrapporten voor ouders, docenten en professionals die willen weten wat kinderen meemaken op internet. Ze verzorgt ervaren sprekers voor ouderavonden. Ze levert gastdocenten, lessen mediawijsheid maar ook lesmateriaal en workshops. Ook adviseert ze scholen bij het integreren van mediawijsheid-lessen in het curriculum. Er is een training voor mentor-docenten, om hen te helpen in hun lessen zelf aan de slag te gaan met mediawijsheid.

Meer informatie: <http://www.mijnkindonline.nl>

MONSTERMEDIA

Een game, ontwikkeld door Waag Society samen met Kunstgebouw, die gratis landelijk wordt aangeboden aan het basisonderwijs. MonsterMedia is media-educatie, vormgegeven als een game voor de groepen 7 en 8 van het basisonderwijs en stimuleert het mediabewustzijn van kinderen. Een belangrijk resultaat van deze manier van informatievervalsing is dat de leerling zowel vanuit de productieve als vanuit de reflectieve kant kennismaakt met de verschillende multimediatechnieken.

Meer informatie: www.monstermedia.nl

MOVIES THAT MATTER

Movies that Matter is een initiatief van Amnesty International. Het educatieproject organiseert filmvertoningen voor middelbare scholen. In de films staan mensenrechten centraal, en de invloed van media op deze gebeurtenissen. Movies that Matter adviseert en begeleidt scholen bij deze

REGISTER VAN DE DAG VAN GISTER

Een lessenserie van 6 lessen van 50 minuten (uitbreidbaar met extra hulplessen o.a. over interviewvaardigheden) voor bovenbouw Havo/VWO, voor CKV, Geschiedenis, Nederlands. Ontwikkeld door o.m. Waag Society en Mediafabriek, in aanbod Erfgoed bij de les.

In het project Register van de Dag van Gister verzamelen leerlingen bij senioren verhalen van vroeger, over thema's als vrijetijdsbesteding en relaties. De herinneringen van de senior worden door de leerlingen opgenomen tot een interview van 4 minuten. Dit audiomateriaal voegen zij met historische foto's van de senior samen tot een *soundslide*: een diashow waarin foto's en geluid tegelijk worden afgespeeld.

Daarnaast maken de leerlingen een tweede soundslide, waarin zij het verhaal van de senior in een breder historisch kader zetten, met beelden die zij hebben gevonden tijdens bronnenonderzoek aangevuld met hun eigen associaties en vergelijkingen met de situatie nu. Beide soundslides worden in samenhang gepresenteerd op de website www.gister.nl.

Bij dit project hoort een docentenhandleiding en een leerlingenhandleiding. Daarnaast vindt u als docent ondersteunende filmpjes die u zó in de klas kunt laten zien op de website www.gister.nl: voorbeeld-soundslides en een uitleg over het programma MovieMaker.

Meer informatie:

<http://www.erfgoedbijdeles.nl/pagina/61>

vertoningen en biedt eventueel lesbrieven en verdiepingsprogramma's aan. Van een eenmalige vertoning in de klas of bioscoop, tot een compleet All Rights Film Festival met meerdere films, verdiepingsprogramma's en workshops. Workshops variëren van zelf filmpjes maken tot workshops over mensenrechten.

Meer informatie: <http://www.movieshatmatter.nl>

NEDERLANDS FILM FESTIVAL

Het Nederlands Film Festival in Utrecht organiseert jaarlijks speciaal voor leerlingen van het basisonderwijs de Kidsbios. Tijdens het festival worden iedere ochtend recente Nederlandse jeugdfilms vertoond. Bij deze vertoningen vertellen de regisseur en acteurs van de film over de totstandkoming van de film.

Meer informatie: <http://www.filmfestival.nl>

NEDERLANDS INSTITUUT VOOR FILMEDUCATIE

Het NIF is het landelijke expertisecentrum van de filmsector op het gebied van educatie over film en andere media. Het NIF ondersteunt en stimuleert filmeducatie met kennis, advies, coördinatie, onderzoek en eigen activiteiten. Voor zowel basisonderwijs als voortgezet onderwijs heeft het NIF bijvoorbeeld lesmateriaal en workshops ontwikkeld. Ook organiseert NIF filmvertoningen op school en in bioscopen. Het NIF organiseert landelijke educatieve filmprogramma's (Klassefilm en MovieZone, inclusief de MovieSquad filmjury). Daarnaast ontwikkelde het onlangs de leerlijn mediawijsheid in samenwerking met andere organisaties uit de onderwijs- en media-educatie sector. Per 31 december 2009 is het NIF opgegaan in een nieuwe overkoepelend sectorinstituut voor de filmcultuur. De samengevoegde instellingen opereren onder de vlag eye Film Instituut Nederland.

Meer informatie: <http://www.filmeducatie.nl> en <http://www.eyefilm.nl> en <http://www.mediawijsheid.nl> (over de doorlopende leerlijn mediawijsheid)

NEDERLANDS INSTITUUT VOOR MEDIAKUNST

Het NiMK ontwikkelt educatieve programma's. Deze bieden een variërend aanbod voor het basisonderwijs en voortgezet onderwijs. De programma's bestaan o.a. uit rondleidingen, workshops, uitleen van videowerken, lesbrieven, gastlessen op school en projecten op maat. De activiteiten gaan over diverse mediale kunstwerken en over thema's uit de wereld van media en kunst, zoals *wearable technology* en animatie.

Meer informatie: <http://www.nimk.nl>

NEDERLANDSE PUBLIEKE OMROEP

Verschillende nationale publieke omroepen hebben een educatief aanbod. Mediamind is een groot media-educatie project van de omroepen. Leerlingen in het voortgezet onderwijs kunnen een recensie schrijven over een televisieprogramma van de publieke omroep. Bijna alle omroepen werken eraan mee, maar het wordt georganiseerd door Teleac.

Meer informatie: <http://www.schooltv.nl/mediamind>

Teleac (SchoolTV) biedt het project MediaMovies waarin twaalf mediafilmpjes van drie minuten voor leerlingen in de groepen 7 en 8 gemaakt worden. Leerkrachten in het primair onderwijs kunnen de filmpjes gebruiken in een les over mediawijsheid. Deze filmpjes worden gemaakt door pabo studenten in samenwerking met de redactie van het Schooltvweekjournaal; de wekelijkse nieuws en actualiteitenrubriek van Schooltv.

Meer informatie: <http://www.iselinghogeschool.nl>

NPS biedt via het programma klokhuis online verschillende interactieve studio's waarin kinderen de ruimte wordt gegeven op een creatieve manier te spelen met o.a Sketchstudio, Jukebox, Gamestudio en de Reportagecursus.

Meer informatie: <http://www.hetklokhuis.nl>

NCRV heeft het project 'Mediatrain', voor mbo- en hbo-studenten. Onder begeleiding van MediaTrain-coaches wordt een televisieredactie opgezet op school. Studenten maken dagelijks programma's, die vertoond worden op beeldschermen in de school (narrowcasting) en de opleidingswebsite. Vanuit Hilversum wordt het programma-aanbod aangevuld met een wisselende selectie nieuws en infotainment. Tijdens het voorbereiden en produceren van de dagelijkse uitzendingen leren studenten alles over het maken van journalistieke keuzes, ethische overwegingen en goede communicatie. Daarnaast komen de studenten in contact met de nieuwste technologische ontwikkelingen en distributiemethoden in medialand.

Meer informatie: <http://mediatrain.ncrv.nl>

NIAF, NEDERLANDS INSTITUUT VOOR ANIMATIEFILM

Het Niaf levert educatieve materialen over animatietechnieken en biedt workshops aan voor leerlingen en docenten over klei- en fotoanimatie en flipboeken. Ze zetten daarbij een pool van animatiedocenten verspreid over het land in. De site heeft een aparte educatiesectie waarin de verschillende animatietechnieken worden uitgelegd.

Meer informatie:

<http://www.niaf.nl/niaf/nl/educatie/index.html>

NOVALocal

Leerlingen (bovenbouw VMBO) krijgen de opdracht in negen dagdelen een eigen NOVA-reportage te maken, waarbij ze leren een verhaalopzet te creëren, de kracht van verhalen en beelden te ontdekken, bewuste keuzes te maken ten aanzien van hun eigen mediaproductie, de verschillende formats en rollen binnen een journalistiek product te benoemen en op elkaars werk te reflecteren.

Meer informatie: <http://www.novalocal.nl>

RANJ SERIOUS GAMES

Ranj is een creatieve studio gespecialiseerd in het ontwerpen en ontwikkelen van digitaal entertainment, met de focus op serious games. Zij zijn overtuigd van de potentie van games buiten de entertainment sfeer: als communicatiemiddel, als leermiddel, als werving en

EEN MEDIAWIJZE OVERSTAP

Kennismaken met een nieuwe school kan op vele manieren. Onder de projectnaam Een mediawijze overstap zijn in Hoorn leerlingen uit groep 8 van drie basisscholen gekoppeld aan tweedeklassers van drie instellingen uit het voortgezet onderwijs.

Groepjes met telkens twee leerlingen uit het basisonderwijs en twee uit het voortgezet onderwijs brachten in beeld wat er in het voortgezet onderwijs anders is dan op de basisschool of wat nog gewoon hetzelfde is.

Kluisjes

Ter voorbereiding kregen de leerlingen les in reclame, voorlichting en cameratechniek. Niet alledaagse onderwerpen zoals storyboard, totaal shot, medium shot en detail shot kwamen langs. Vervolgens gingen ze aan de slag. De leerlingen van de basisscholen stelden de vragen en leerlingen van de tweede klas van het voortgezet onderwijs lieten hun school zien. Projectleider Martien de Boer: 'Opvallend vaak kwamen de ingang van de school en de kluisjes in beeld, dat maakte duidelijk indruk op de leerlingen van het basisonderwijs.'

Filmgala

Op 26 november is het eerste deel van het project afgesloten met een Filmgala. De 26 filmpjes zijn door een jury beoordeeld. De Boer: 'Wanneer je je bedenkt dat het voor iedereen de eerste keer was dat ze interviewden, met een camera in de weer waren, zelf monteerden – dan is het resultaat bijzonder goed. Uiteraard hebben wij als organisatie er ook van geleerd. Over de grootte van de groep, dat we leerlingen tussentijds moeten laten reflecteren. En dat het goed is als de leerlingen eerst zonder camera door de school lopen.'

Leuk en zinvol

Ook leerlingen ervoeren het als leuk en zinvol. Niet alleen zijn ze mediawijzer geworden, ze weten nu hun toekomstige school te vinden. Dat maakt de overstap al weer wat makkelijker. Deel twee van het project bestaat uit het opzetten van een globale leerlijn voor groep 7 tot leerjaar 2 van het voortgezet onderwijs met betrekking tot mediawijzheid.

Een mediawijze overstap is een van de 11 projecten die in 2009 zijn gefinancierd door Mediawijzer.net.

<http://mediawijzer.net/?q=publiek/content/project-picture-een-mediawijze-overs>

selectie instrument, als hulpmiddel voor het verkrijgen van inzicht in complexe structuren. Entertainment is daarbij geen doel, maar een middel om de ervaring te verdiepen en op een impliciete manier te laten beleven. Essentieel hierbij is de kunst om de communicatiedoelen te verankeren in de spelstructuur. De speler gaat dan volledig op in het bereiken van het speldoel maar is tegelijkertijd impliciet bezig met een heel ander proces: leren, merkcommunicatie, een selectieproces, een competentiescan. Zij bieden geen kant en klare educatieprojecten aan. Meer informatie: <http://www.ranj.nl>

SCENE FABRIEK

Scènefabriek biedt bovenbouwklassen van het voortgezet onderwijs de kans om in een workshopdag een eigen filmscene te fabriceren. Speciaal voor de Scènefabriek is een script geschreven dat zich afspeelt in de Gerrit Zalm Gevangenis. Leerlingen bepalen hoe het verder gaat en schrijven eigen scènes die ze spelen of filmen. De opnames vinden plaats in een greenscreen studio bij SURFnet in Utrecht. Aan het eind van elke workshopdag zijn de door leerlingen zelf gefabriceerde scènes te zien in de bioscoop op de Scènefabriek website.

Meer informatie: <http://www.scenefabriek.nl>

STICHTING DE FRISSE BLIK

Stichting De frisse blik biedt film- en mediawijsheidsprojecten aan, die draaien om 'leren kijken'. De stichting is opgericht vanuit Frans Bromet & dochters. Hun streven op de lange termijn is om een methode voor mediawijsheid te ontwikkelen waarin het kritisch bekijken en kritisch maken van beelduitingen centraal staat. Diverse onderwerpen die te maken hebben met beeldmanipulatie en beeldvorming zullen hierin aan de orde komen. Ze geven workshops in de klas, maar maken ook projecten op maat. Teambuilding voor docenten, lessenseries, (voorlichting)films met leerlingen, in opdracht van scholen of bedrijven. Ze komen op school met alle benodigde apparatuur zodat ze volledig zelfstandig met de leerlingen in het klaslokaal aan de slag kunnen om te filmen, interviewen en te monteren.

Meer informatie: <http://www.defrisseblik.nl>

STICHTING FILMSET

FilmSet geeft workshops en gastlessen voor scholieren in het basis-, voortgezet- en speciaal onderwijs. Nederlandse filmmakers vertellen daarin over hun vak en laten eigen werk zien. In workshops gaan ze met leerlingen aan de slag bijvoorbeeld met de camera of met scenarioschrijven. De filmmakers van FilmSet komen naar de school toe of geven indien gewenst een workshop in een filmtheater.

Meer informatie: <http://www.stichtingfilmset.nl>

STICHTING KRANT IN DE KLAS

Met www.krantenmaken.nl kunnen leerlingen ervaren wat erbij komt kijken om een krant te maken. Wat is nieuws, wat zet ik waar op de pagina en hoe schrijf ik nieuwsartikelen. Ze maken met deze

WAT IS WAAR (DE FRISSE BLIK)

Het media-wijsheidsproject 'Wat is waar?' bestaat uit zes lessen waarin leerlingen kritisch leren kijken naar de manier waarop media de werkelijkheid benaderen, gecombineerd met het zelf maken van een videoreportage.

Aan de hand van fragmenten uit bestaand beeldmateriaal onderzoeken we welke technieken beeldmakers gebruiken, om de werkelijkheid te kleuren of te manipuleren. Deze technieken passen de leerlingen vervolgens zelf toe in een reportage over een straat in de buurt. Twee van hen geven een positief beeld van deze straat, terwijl de andere twee leerlingen juist een negatief beeld schetsen.

Meer informatie:

<http://www.defrisseblik.nl/home/2>

laagdrempelige online tool een eigen nieuwsproductie. Hun lesmaterialen bieden concrete lessuggesties voor de bespreking van de actualiteit en de berichtgeving daarover. Zij bieden ook gastlessen op docentenopleidingen aan en workshops voor docententeams.

Meer informatie: <http://www.krantenmaken.nl>

STICHTING WEET WAT JE ZIET

Stichting Weet Wat Je Ziet steunt ieder initiatief dat mediawijsheid nastreeft en draagt zelf bij door lespakketten en workshops te ontwikkelen. Het is een initiatief van een groep programmamakers en vormgevers bij regionale en landelijke omroepen. Degelijke en permanente media-educatie in het Nederlandse basis- en voortgezet onderwijs, dat stelt de stichting WWJZ zich ten doel. Jongeren moeten weten wat ze zien en onderkennen hoe hun handelen het gevolg is van beeldvorming en beïnvloeding door de media. Bovendien wil WWJZ bevorderen dat goede media-educatie een vaste plek krijgt in het onderwijs, bij de overheid en bij ouders.

Meer informatie: <http://www.weetwatjeziet.nl>

S-TV

S-TV helpt scholen met video in het onderwijs. Ze laten leerlingen video's en televisie maken. S-TV is een complete leeromgeving waarin video-onderwijs centraal staat. Jongeren leren audiovisuele verhalen te vertellen: in de vorm van nieuws, clips, documentaires, werkstukken, commercials etc. De programma's worden bij de regionale omroep uitgezonden. Scholen in het Voortgezet Onderwijs en ROC's kunnen op de website worden aangesloten. Er is een speciale 'afdeling' resp. webpagina S-TV Noord-Holland met de scholen waarmee ze werken.

Meer informatie: <http://noordholland.s-tv.nl>

TOF MEDIA

Tof media heeft diverse projecten voor het basis- en voortgezet onderwijs, daarnaast werken zij graag op maat. Zelf filmen van leerlingen staat centraal: ze leren om keuzes te maken voor ze gaan filmen.

Meer informatie: <http://www.tofmedia.nl>

WAAG SOCIETY

Het Creative Learning Lab van de Waag Society onderzoekt en ontwikkelt innovatief onderwijs met creatieve technologie om de creatieve talenten van kinderen en jongeren te stimuleren. Om het gat te dichten tussen wat ze zelf doen, wat ze boeit, hoe ze met elkaar omgaan, hoe ze technologie gebruiken en hoe het huidige onderwijs eruit ziet. Daarvoor worden nieuwe ideeën bedacht, ontwikkeld en in de praktijk getoetst, samen met scholen, culturele instellingen of kunstenaars. Succesvolle ideeën brengen ze met marktpartijen verder tot producten, waardoor deze daadwerkelijk

S-TV NOORD-HOLLAND

In de achtste aflevering van S-TV komen leerlingen van het Goois Lyceum uit Bussum aan bod. De makers van de vijf filmpjes worden geïnterviewd door studiegenoten, zij maakten gebruik van stop-motion. Dit is een filmtechniek die gebruikt wordt om speciale effecten te creëren in films. Eerst wordt het voorwerp dat op film moet bewegen in een bepaalde houding neergezet en met de camera wordt een frame hiervan geschoten. Vervolgens wordt de houding van de figuur een fractie veranderd en wordt er opnieuw één frame geschoten. Dit wordt herhaaldelijk gedaan. Door vervolgens de film af te spelen lijkt het alsof het voorwerp uit zichzelf beweegt. Dezelfde techniek past men ook toe bij tekenfilms.

S-TV is het televisieproject waarmee verschillende regionale omroepen jongeren willen stimuleren zelf filmpjes te maken. De filmpjes gaan over actuele gebeurtenissen rondom de school, dorp, stad of regio. Jongeren zijn geen passieve tv-kijkers meer, maar leren zelf media-producent te worden.

Meer informatie:

<http://www.rtvnh.nl/programmas/programma/index.asp?showid=171>

in het onderwijs terechtkomen. Naast projecten voor het onderwijs bieden ze publicaties, presentaties, workshops, inspiratiesessies en gerichte adviezen.

Meer informatie: <http://www.waag.org>

4.3 MUSEA EN MANIFESTATIES

Dit is een overzicht van de grotere musea en manifestaties met een landelijke uitstraling, die aanbod hebben op het gebied van media-educatie.

BEELD EN GELUID HILVERSUM

Het Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid in Hilversum (kortweg Beeld en Geluid) beheert het grootste audiovisuele archief van Nederland. Meer dan 700.000 uur radio-, film- en televisiegeschiedenis wordt er geconserveerd, gedigitaliseerd en toegankelijk gemaakt voor het grote publiek. Voor leerlingen ontwikkelt Beeld en Geluid educatieve programma's en online producten. Bij de ontwikkeling van de educatieve programma's wordt samengewerkt met onder meer Schooltv, NOS en NPS. Behalve de traditionele media zoals radio- en televisie is er in het educatieprogramma ook aandacht voor de nieuwste mediatechnologie, voor games, websites en mobiele media. Gebruikers worden gestimuleerd en begeleid om een bewuste mediaconsument en producent te worden. Beeld en Geluid biedt educatieve arrangementen (o.a. voor basis- en voortgezet onderwijs) in het eigen gebouw, workshops voor leerlingen, dagen voor docenten en biedt vanaf februari 2010 een introductietraining rondom mediawijsheid aan, specifiek gericht op docenten uit het PO, VO, MBO en bibliothecarissen.

Meer informatie: <http://portal.beeldengeluid.nl>

FILMMUSEUM AMSTERDAM

De educatieve programma's van het Filmmuseum (Amsterdam) laten leerlingen kennismaken met zeer uiteenlopende films uit de collectie. Voor het basisonderwijs ontwikkelde het museum drie projecten: twee thematische projecten en één lespakket over wat film nou precies is. Voor het voortgezet onderwijs ontwikkelde het museum vier projecten die laten zien dat onder film meer wordt verstaan dan de populaire Hollywood-film: van hoogtepunten uit de filmgeschiedenis tot recente documentaires en kunstzinnige animatiefilms. De educatieve projecten kunnen **plaatsvinden in het Filmmuseum, een filmtheater in de buurt of op school.**

Meer informatie: <http://www.filmmuseum.nl>

FOAM FOTOGRAFIEMUSEUM AMSTERDAM

Biedt educatief aanbod, zowel binnen het museum als daarbuiten. Foam_for you programma's ontwikkelen vaardigheden in het kijken naar fotografie en stimuleren het zelfvertrouwen om zelf betekenis te geven aan beeldcultuur.

Meer informatie: <http://www.foam.nl>

FOTOMUSEUM DEN HAAG

Voor het onderwijs en individuele bezoekers organiseert het Fotomuseum Den Haag educatieve activiteiten. Er zijn workshops, kijkwijzers en speciale projecten, zowel binnen- als buitenschools, voor basis- en voortgezet onderwijs. Door goed te kijken naar foto's van kunstenaars en zelf foto's te maken gaat fotografie als kunstvorm en als expressiemiddel voor de leerlingen leven.

Meer informatie over het onderwijsaanbod: <http://www.gemeentemuseum.nl/index.php?id=000060>

MUSEUM VOOR COMMUNICATIE DEN HAAG

Het Museum voor Communicatie (Den Haag) biedt programma's voor groepen uit het basis- en voortgezet onderwijs, praktijkonderwijs en MBO. Programma's en workshops kunnen op maat worden gemaakt. Er is een workshop ontwerpen van een affiche.

Meer informatie: <http://www.muscom.nl>

NEDERLANDS FOTOMUSEUM ROTTERDAM

Het Fotomuseum (Rotterdam) wil kinderen in rondleidingen, projecten en workshops op speelse wijze stimuleren om kritischer en vaardiger te worden in het omgaan met de beelden om zich heen. Zij bieden activiteiten voor basis- en voortgezet onderwijs. Zo kunnen leerlingen vaardigheden ontwikkelen voor kritische beeldbeschouwing, hun kennis over fotografie op interactieve wijze uitbreiden en leren zij over de invloed van fotografie in al haar verschijningsvormen. Onder begeleiding van een museumdocent, vaak ook zelf fotograaf, nemen ze de leerlingen met interactieve rondleidingen, workshops of digitale lessen mee in de wereld van de fotografie. Niet alleen kijken en reflecteren is interessant, doen is ook belangrijk. Zelf fotograferen, onderzoeken, schrijven, presentaties maken en kritisch kijken zorgen ervoor dat leerlingen verbanden kunnen leggen tussen fotografie en haar rol in de beeldcultuur.

Online lessen over beeldcultuur op <http://weblessen.nederlandsfotomuseum.nl>

Meer informatie: <http://www.nederlandsfotomuseum.nl>

NOORDERLICHT GRONINGEN

Noorderlicht is een jaarlijks fotofestival in Groningen met landelijke uitstraling. In het programma zijn ook workshops en rondleidingen opgenomen. Noorderlicht heeft tevens lespakketten voor scholen ontwikkeld over fotografie als kunst- en expressievorm. Ze zijn los van de manifestatie te gebruiken, maar momenteel uitverkocht.

Meer informatie: <http://www.noorderlicht.nl>

WORLDPRESSPHOTO

World Press Photo biedt een Engelstalig lespakket aan: Look & Click. Het pakket omvat informatie en materiaal voor docenten om de thema's journalistiek en persfotografie te introduceren bij leerlingen. Het is idealiter bedoeld in combinatie met een bezoek aan een World Press Photo tentoonstelling, maar kan ook los worden gebruikt.

Meer informatie: <http://www.worldpressphoto.org>

4.4 LESMETHODEN (GEHEEL OF GEDEELTELIJK) GERICHT OP MEDIA-EDUCATIE

Hoewel buiten het bestek van een inventarisatie van aanbod, nemen we ook de onderwijsmethodes cultuureducatie voor het basis- en voortgezet onderwijs mee. Deze methodes zijn immers ook van invloed op het aanvullend aanbod dat extern gezocht wordt. In de bestaande lesmethoden voor basis- en voortgezet onderwijs komt echter geen of weinig media-educatie voor. Alleen INgeBEELD, geen Nederlandse maar Vlaamse methode, heeft substantieel materiaal.

INGEBEELD

INgeBEELD is een leerlijn over audiovisuele media voor leerlingen van 5 tot 14 jaar. Daarbij ligt het accent op film. Wat is film? Hoe belangrijk is een klankband? Hoe leer je beelden te lezen? En welke creatieve opdrachten kun je aan media koppelen? Met deze Vlaamse methode kunnen leerkrachten met leerlingen werken aan hun multimediale geletterdheid en hen ontwikkelen tot kritische kijkers.

Meer informatie: <http://www.ingebeeld.be>

VISUELE GELETTERDHEID (SLO)

De SLO heeft voor het voortgezet onderwijs lessen ontwikkeld bij de kerndoelen voor het leergebied kunst en cultuur (deze kerndoelen zijn genoemd in hoofdstuk 2). In de praktijk is gebleken dat ook docenten van bijvoorbeeld Nederlands of andere talen goed met lessen uit de voeten kunnen en aansluiting vinden bij de inhoud van hun eigen vak. Datzelfde geldt voor de mens- en maatschappijvakken. De methode bestaat uit tien lessenreeksen. Bij elke deelvraag zijn twee leskaternen gemaakt (elk katern bevat een lessenreeks voor ongeveer 6 weken). Daarnaast is nog een (introducerende) lessenreeks gemaakt over identiteit en imago (in relatie met beelden en media): Wie ben ik? Wie ben jij? De lessen bestaan in vrijwel alle gevallen uit een introductieles die vaak wat meer beschouwend van aard is, en een praktische vervolgo opdracht.

Meer informatie en downloaden: www.slo.nl/voortgezet/onderbouw/themas/media/les

MOET JE DOEN

De herziene primair onderwijs methode *Moet je doen* biedt drie modules: kunst & cultuur, muziek en beeldende vorming. *Moet je doen* beoogt een volledige invulling voor cultuureducatie op school te zijn. De nieuwe module *kunst & cultuur* bestaat uit 26 thematische projecten waarin literatuur, dans, drama, cultureel erfgoed en fotografie & animatie als alleenstaande discipline én in samenhang aan bod komen. Media-educatie is hier dus geïntegreerd in verschillende projecten van de module *kunst & cultuur*.

Meer informatie: <http://www.moetjedoen.nu>

4.5 OVERZICHT VAN OPLEIDINGEN/NASCHOLING VOOR DOCENTEN

We kijken hier naar training, bij- en nascholing voor de huidige docenten. Naast de hierna genoemde instellingen is er ook een aantal provinciale steunfuncties die bij- en nascholing voor docenten bieden, met name vanuit de audiovisuele consulenten.

RUUD DE MOOR CENTRUM (ONDERDEEL OPEN UNIVERSITEIT NEDERLAND)

Het Ruud de Moor Centrum is een kennis- en expertisecentrum voor het professionaliseren van onderwijsgeevenden op de werkplek en geeft o.a. de cursus 'Informatievaardigheden voor docenten'. Deze cursus geeft docenten de kennis en vaardigheden om onderwijs te ontwerpen voor leerlingen, om hen te stimuleren op een effectieve en efficiënte wijze informatie te zoeken. Aan de hand van verschillende taken krijgt de cursist inzicht in de eigen informatievaardigheden en ervaart en leert welke aspecten van belang zijn bij het oplossen van verschillende typen informatieproblemen. Zo wordt aandacht besteed aan verschillende zoekstrategieën, de criteria die kunnen worden gebruikt om bronnen (websites) en informatie te beoordelen. Ook het verwerken van gevonden informatie tot een product wordt benadrukt, waarbij zaken als plagiaat de revue passeren.

Meer informatie: <http://www.informatievaardig.nl>

PRODOCENT

Prodocent is een website over ICT in het onderwijs voor docenten en andere direct betrokkenen bij het primaire proces. Zij bieden de cursus 23 OVC Dingen. Deze cursus is bedoeld voor docenten en samenstellers van leer materiaal die gebruik willen maken van de mogelijkheden die [web 2.0](http://www.web20.nl) biedt. In de cursus komen allerlei webtools voorbij zoals weblogs, wiki's, sociale netwerksites en sites waar beeldmateriaal gedeeld wordt. Door er zelf mee aan de slag te gaan ontstaat inzicht over de toepassingsmogelijkheden van deze tools voor het onderwijs.

Meer informatie: <http://www.prodacent.nl>

HARM HOFSTEDE

Harm Hofstede verzorgt interactieve informatieavonden voor ouders/verzorgers en schoolteams (primair onderwijs) waarin verschillende aspecten van Mediawijsheid aan de hand van beeld en geluid worden verduidelijkt en waarin ruimte is voor discussie. Er wordt met name aandacht besteedt aan de sites en web2.0 toepassingen die populair zijn bij kinderen, welke potentiële gevaren hierin zitten en welke technische oplossingen daarvoor beschikbaar zijn.

Meer informatie: <http://www.hofstad.net>

INSTITUUT VOOR MEDIA & INFORMATIEVAARDIGHEDEN

Het Instituut voor Media & Informatievaardigheden verzorgt cursussen, workshops en studiedagen rondom het thema mediawijsheid. Docenten kunnen kiezen voor het schrijven van een projectplan voor het implementeren van Mediawijsheid op de eigen school. Voor informatievaardigheden, efficiënt en effectief in de bibliotheek en op het internet naar informatie kunnen zoeken. Of voor het vertalen van lesopdrachten naar een game-format.

Meer informatie: <http://www.ivmi.nl>

BEELD EN GELUID EN MIJN KIND ONLINE

Beeld en Geluid en Mijn Kind Online bieden vanaf februari 2010 een introductietraining rondom mediawijsheid aan, specifiek gericht op docenten uit het po, vo, mbo en bibliothecarissen. Er wordt onder meer geleerd hoe je een korte videoproductie maakt, of hoe je op eenvoudige wijze beeld, tekst en geluid kunt analyseren.

Meer informatie: <http://educatie.beeldengeluid.nl>

MIJN KIND ONLINE

Stichting Mijn kind online adviseert scholen bij het integreren van mediawijsheid-lessen in het curriculum. Er is een training voor mentor-docenten, om hen te helpen in hun lessen zelf aan de slag te gaan met mediawijsheid.

Meer informatie: <http://www.mijnkindonline.nl>

CREATIVE LEARNING LAB – WAAG SOCIETY

In maart 2010 kunnen docenten van de midden- en bovenbouw van het basisonderwijs en PABO-studenten zich laten bijspijkeren op het gebied van mediawijsheid bij het Creative Learning Lab van de Waag Society. De trainingen helpen docenten om creatief en effectief gebruik te maken van digitale leermiddelen in het onderwijs.

Meer informatie: <http://www.creativelearninglab.nl>

NATIONALE ACADEMIE VOOR MEDIA & MAATSCHAPPIJ

De Nationale Academie voor Media & Maatschappij biedt deskundigheidstrainingen op het gebied van Informatievaardigheden, Inleiding Mediawijsheid, MSN en Hyves, Invloed van Reclame, Cyberpesten, Seksualisering Media, De rol van ouders. Ook voor de opleidingen MediaCoach en Media Coördinator kun je hier terecht.

Meer informatie: <http://www.mediaenmaatschappij.nl>

NATIONALE OPLEIDING MEDIACOACH

De Nationale Opleiding MediaCoach is een hbo-opleiding. De MediaCoach initieert mediaprojecten al dan niet in samenwerking met externe partijen. Projecten lopen uiteen van het coachen van leerlingen bij het ontwikkelen van mediavaardigheden die de leerlingen in groepsverband of individueel aanleren, jongeren betrekken bij het mediabeleid, het opstellen van een mediaprotocol (internet en mobiele telefonie), het organiseren van ouderavonden en themaweken, coördineren van binnenkomend lesmateriaal, het afhandelen van mediagerelateerde problemen volgens Nederlandse wetgeving, het inschakelen van hulpinstanties, het continue informeren van collega's over

mediaontwikkelingen. (Georganiseerd door de Nationale Academie voor Media & Maatschappij)

Op 31 maart 2010 is er weer een Nationaal Mediacoach Congres.

Meer informatie: <http://www.nomc.nl>

HOGESCHOOL UTRECHT

Centrum Theo Thijssen verzorgt teamgerichte nascholing waarin opleidingswensen van de betrokken schoolteams een belangrijk accent geven aan de standaard opzet van de scholingsactiviteit. In de beschrijving van een thema wordt op drie niveaus een standaarduitwerking gegeven: workshops, low-profile en high-profile. De bijeenkomsten zijn bedoeld voor leerkrachten, intern begeleiders en remedial teachers in het primair onderwijs. Centrum Theo Thijssen heeft een nascholingspakket Mediawijsheid ontwikkeld, waarin leerkrachten en kinderen in het primair onderwijs selectief en kritisch leren omgaan met media, de taal leren van beeld en geluid, en die leren gebruiken binnen onderwijsleerprocessen.

Meer informatie: <http://www.hu.nl>

OPEN STUDIO

Open Studio (in Amsterdam) verzorgt vakopleidingen, cursussen en trainingen op het gebied van video en digitale media. Inclusief een vooropleiding video en digitale media.

Meer informatie: <http://www.openstudio.nl>

OVERIGE (PARTICULIERE) OPLEIDINGEN

Er is een schier onafzienbare hoeveelheid particuliere opleidingsmogelijkheden voor klassieke zowel als digitale media, internet, en dergelijke. Een van de bekendere grote instellingen is Lectric. Specifiekere opleidingen voor (nieuwe) media en educatie zijn weer veel dunner gezaaid. Apple heeft een internationaal Apple Distinguished Educators programma, ADE. Ook Microsoft kent dergelijke trainingsprogramma's. Echter media als onderwerp binnen een educatief programma is weer zeldzaam.

ONDERWERPEN OPLEIDING MEDIACOACH

Een beeld van deze opleiding geeft de opsomming van de leerinhoud:

- 1 Trends of the next generation
- 2 De rol van de media in het leven van de jeugd
- 3 Technische mediaontwikkelingen
- 4 De eigen mediavaardigheden
- 5 De rol van de mediacoach in de praktijk
- 6 Mediagebruik in het onderwijs
- 7 Didactische mediavaardigheden
- 8 Waarden en normen in de media
- 9 Handig zoekgedrag naar informatie op internet
- 10 Het kunnen beoordelen van mediabronnen
- 11 Contacten via virtuele omgevingen
- 12 Digitaal pesten
- 13 Effecten van geweld in de media
- 14 Invloed van reclame
- 15 Seksualiteit in videoclips
- 16 Verslavingen aan MSN, gaming
- 17 De weg naar hulpverlening en politie.

4.6 BIBLIOTHEKEN

VERENIGING VAN OPENBARE BIBLIOTHEKEN / SECTORINSTITUUT BIBLIOTHEKEN

Bibliotheken kunnen een grote rol vervullen in het mediawijs maken van burgers. Zo verwachtte ook de Raad van Cultuur, die in 2005 de term mediawijsheid voor het eerst gebruikte in zijn gelijknamige nota. De bibliotheken worden de lokale loketten van het Mediawijsheid Expertisecentrum dat op 15 mei 2008 is opgericht. In 2009 is de VOB gestart met een uitgebreid programma Mediawijsheid, waarbij ieder kwartaal een nieuw thema aan bod komt. De thema's zijn: veiligheid, gamen, doorlopende leerlijn en produceren. De VOB organiseert ook workshops en heeft twee opleidingen opgezet. In 2010 vindt de herschikking plaats tot de nVOB (de nieuwe brancheorganisatie), een sectorinstituut voor de bibliotheken en Bibliotheek.nl. De activiteiten voor mediawijsheid zullen waarschijnlijk voortgezet worden door het sectorinstituut dan wel Bibliotheek.nl

Meer informatie: <http://www.debibliotheken.nl>

5 Lokale aanbieders media-educatie in Noord-Holland

5.1 INLEIDING

In deze paragraaf schetsen we een beeld van het aanbod mediawijsheid van lokale instellingen in Noord-Holland, zoals musea, bibliotheken, centra voor de kunsten, etc. Het is niet haalbaar binnen het kader van dit onderzoek om van alle culturele instellingen van alle gemeenten in Noord-Holland alle activiteiten in kaart te brengen, ondermeer omdat het volledige aanbod van instellingen zelden geheel online staat. Wel bieden we hier een overzicht van een aantal typen instellingen en de vormen van aanbod die zij doorgaans hebben. Bovendien worden zoveel mogelijk concrete voorbeelden van instellingen en hun aanbod geïllustreerd. Overigens vindt in de gemeente Haarlemmermeer momenteel een uitgebreide inventarisatie van media-educatie plaats. De resultaten hiervan zijn binnenkort beschikbaar.

Enkele grote lokale instellingen in de provincie Noord-Holland zijn reeds behandeld in de paragraaf over het landelijk aanbod. Het gaat hier om instellingen die zich nadrukkelijk op het hele land richten, of zodanig groot en bekend zijn dat zij een landelijke uitstraling genieten, zoals Beeld en Geluid in Hilversum, het Filmmuseum, Cinekid en De Waag Society in Amsterdam.

5.2 CENTRA VOOR DE KUNSTEN

Voor concrete voorbeelden van het aanbod mediawijsheid en media-educatie bij centra voor de kunsten in Noord-Holland is er bij enkele willekeurig gekozen grotere centra wat uitgebreider naar het aanbod gekeken. Dit geeft geen volledig beeld, maar een volledig beeld is ook niet altijd haalbaar. Niet al het aanbod van centra staat op hun websites, zo hebben sommige centra online hun langere cursussen staan en niet de eventuele korte projecten die zij ook organiseren of hebben zij het aanbod voor het onderwijs niet online beschikbaar.

DE BLAUWE SCHUIT (HOORN)

De Blauwe Schuit is het centrum voor kunsteducatie in West-Friesland. Het hoofdgebouw bevindt zich in Hoorn, maar er wordt ook elders in de regio les gegeven. De Blauwe Schuit heeft een cursusaanbod in de vrije tijd, een aanbod voor het onderwijs en een aanbod voor particulieren en bedrijven in de disciplines beeldend, theater en dans. Binnen de discipline beeldend is er voor jongeren en volwassenen ruime aandacht voor audiovisuele vorming en media. Zo zijn er cursussen fotografie, beeldbewerking, grafische vormgeving, tekenen op de computer, webdesign en filmmaken. Ook in het aanbod voor het onderwijs, PO en VO, biedt De Blauwe Schuit lessenseries en workshops fotografie en beeldbewerking aan. Daarnaast kunnen particulieren en bedrijven workshops op maat, teamuitjes of kinderpartijtjes bestellen bij De Blauwe Schuit waar ook weer fotografie, webdesign of beeldbewerking tot de mogelijkheden behoren.

Meer informatie: <http://www.blauweschuit.nl/>

H'ART (HAARLEM)

H'Art Academie in Haarlem is niet alleen een van de steunpunten kunsteducatie in de provincie, het is ook een van de centra voor de kunsten in Noord-Holland met een cursusaanbod audiovisueel. Binnen die discipline zijn er cursussen webdesign, digitale beeldbewerking, digitale fotografie en een theoretische cursus over boekverfilmingen. Al deze cursussen zijn bedoeld voor volwassenen. In de cursussen is aandacht voor het aanleren van de (digitale) technieken die nodig zijn, maar ook voor inhoudelijke elementen als compositie, kleur en vlakverdeling.

Voor het onderwijs heeft H'Art een ruim aanbod. Dit bestaat niet alleen uit het ondersteunende aanbod aan advies en begeleiding, H'Art biedt ook workshops en activiteiten aan het onderwijs aan. H'Art werkt bijvoorbeeld samen met enkele kunstenaars die workshops in de klas kunnen geven, onder wie een fotograaf die voor de groepen 4, 5 en 6 van het basisonderwijs een workshop heeft over het kijken naar foto's. Kinderen bekijken tijdens de workshop foto's uit tijdschriften en kranten en leren over standpunten in foto's, lichtinval of timing. De workshop leert de kinderen bewust te kijken naar foto's.

Voor de groepen 1 en 2 heeft H'Art een lespakket met een aantal filmpjes en een docentenhandleiding waarmee de leerkrachten met de kinderen kunnen praten over aspecten van film zoals vertraging, beeldkader of geluid.

Meer informatie: <http://www.haarlem-art.nl/>

GLOBE CKC (HILVERSUM)

Globe centrum voor kunst en cultuur in Hilversum heeft een cursusaanbod in de vrije tijd met lessen audiovisuele vorming voor kinderen, jongeren en volwassenen. Voor kinderen en jongeren zijn er cursussen animatiefilms maken en cursussen digitale fotografie en druktechnieken. In de cursussen animatie bijvoorbeeld maken de kinderen met papier, klei of speelgoed animaties en maken de jongeren videoclips. Voor volwassenen zijn er cursussen digitale fotografie met aandacht voor de techniek, voor compositie, onderwerp en expressie.

Globe CKC heeft een ruim aanbod aan audiovisuele activiteiten voor het basisonderwijs, zoals workshops over film, geluid en animatie. Het aanbod bestaat uit workshops door docenten van Globe en uit lesmaterialen waarmee de leerkrachten zelf op school aan de slag kunnen. Voor een deel van het aanbod werkt Globe samen met het Filmtheater Haarlem. Globe en het Filmtheater bieden bijvoorbeeld gezamenlijk het Vijfminuten Filmfestival aan voor de groepen 7 en 8 uit het basisonderwijs. In dit project krijgen de kinderen eerst professionele filmpjes in het theater te zien, vervolgens krijgen ze acteer- en filmlessen. Onder begeleiding van de eigen leerkracht maken ze filmpjes van vijf minuten, welke ter afsluiting weer in het theater gepresenteerd worden met Oscaruitreikingen aan het einde.

Meer informatie: <http://www.globeckc.nl>

5.3 FILMHUIZEN EN BIOSCOPEN

De meeste filmhuizen en bioscopen bieden niet of nauwelijks workshops of activiteiten over film aan het onderwijs of aan kinderen of jongeren in de vrije tijd. Hierop zijn enkele uitzonderingen gevonden in Noord-Holland.

FILMTHEATER HILVERSUM (HILVERSUM)

Het Filmtheater Hilversum kent een programmering voor kinderen en neemt deel aan Cinekid op Locatie. Dat betekent dat zij tijdens de herfstvakantie een aantal kinderfilms uit het Cinekid festival vertonen en activiteiten voor kinderen rondom de films organiseren. Daarnaast kunnen scholen van het primair onderwijs tot het hoger onderwijs schoolvoorstellingen boeken. Hiervoor neemt het Filmtheater ondermeer deel aan het Moviezone programma voor middelbare scholieren van het Nederlands Instituut voor Filmeducatie. Voor kinderen heeft het Filmtheater Hilversum een speciale website met de kinderprogrammering en informatie over de werking van film en filmvertoningen. In samenwerking met het centrum voor kunst en cultuur in Hilversum, Globe, biedt het Filmtheater een aantal workshops en activiteiten rondom en over film voor het basisonderwijs aan. (Zie alinea over Globe CKC)

Meer informatie: <http://www.filmtheaterhilversum.nl>

DE FILMSCHUUR (HAARLEM)

De Filmschuur en de Toneelschuur in Haarlem bieden een theater- en filmprogrammering met aandacht voor jeugd en jongeren. De Filmschuur programmeert ondermeer de MovieZone films. De Filmschuur organiseert jaarlijks een filmcompetitie voor jongeren van 15 t/m 21 jaar uit Haarlem en omgeving, getiteld Shoot your Shot #. Het doel van de competitie is jonge talentvolle filmmakers een kans geven te laten zien wat ze kunnen. Alle deelnemers maken een korte film van 10 seconden tot maximaal 5 minuten rondom een door de organisatie bepaald thema. De winnende film wordt vertoond in het voorprogramma van De Filmschuur en de winnaar krijgt een masterclass film maken aangeboden.

Meer informatie: <http://www.filmschuur.nl> en <http://www.shootyourshot.nl>

5.4 BIBLIOTHEKEN

Veel bibliotheken in Nederland hebben (en nemen) een functie op het gebied van mediawijsheid. Met name die aspecten van mediawijsheid die hebben te maken met het leren verzamelen, ordenen en beoordelen van informatie en media komen veel in bibliotheken aan bod.

Bibliotheken hebben daarbij al geruime tijd een aanbod aan activiteiten voor het onderwijs rondom boeken en 'oudere' analoge informatiekanaalen. De laatste jaren is dit aanbod uitgebreid met 'nieuwe' digitale media. Dit aanbod van bibliotheken wordt aangemoedigd door de Vereniging Openbare Bibliotheken. (Zie landelijke aanbieders). In Noord-Holland en Zuid-Holland is ProBiblio de branchespecialist voor bibliotheken die producten en diensten voor de lokale bibliotheken biedt, ondermeer diensten op het gebied van mediawijsheid. (Zie regionale aanbieders). Hieronder volgen enkele voorbeelden van lokale bibliotheken in Noord-Holland en hun aanbod op het gebied van mediawijsheid.

BIBLIOTHEEK VELSEN

Bibliotheek Velsen heeft op haar website een uitgebreid aanbod aan activiteiten voor kinderen, jongeren en het onderwijs. Binnen deze activiteiten is er, met name voor het basisonderwijs, aandacht voor mediawijsheid. Hierbij ligt de nadruk op het leren zoeken en verwerken van informatie en op bewustwording van de werking van media. Zo kunnen kinderen uit groep vijf leren hoe ze goed kunnen zoeken op het internet en is er voor groep zeven een activiteit met lesbrieven rondom blogs waarbij kinderen leren om hun mening te verwoorden.

Meer informatie: <http://www.bibliotheekvelsen.nl/>

OPENBARE BIBLIOTHEEK HAARLEMMERMEER

De Openbare Bibliotheek Haarlemmermeer beschikt over een breed aanbod aan activiteiten en cursussen voor haar bezoekers. Zo worden er op diverse locaties internet- en e-mailcursussen

WEEK VAN DE MEDIAWIJSHEID IN BIBLIOTHEKEN

Mediawijzer.net organiseert de Week van de Mediawijsheid van 24 tot 31 maart 2010.

Op woensdag 24 maart 2010 start in Beeld en Geluid een grote publiekscampagne met als doel het publiek via de bibliotheek als lokaal loket op weg te helpen met nieuwe media.

Mediawijzer.net opent lokale loketten

Hoe verstuur ik mijn foto's naar de (klein)kinderen, hoe maak ik een profiel op Hyves aan, hoe kijk ik een TV programma terug, waar moet ik op letten bij gebruik van internet en hoe vaardig ben ik eigenlijk met nieuwe media?

Maatschappelijke stage en mediawijsheid

De lokale loketten worden zoveel mogelijk bemand door jongeren die het publiek voorlichten. Het gaat hierbij om leerlingen die voor hun maatschappelijke stage door Mediawijzer.net worden getraind om de bezoeker van de bibliotheek mediawijzer te maken. Het eerste loket start in de Week van de Mediawijsheid, waarna verdere uitrol in de rest van het jaar plaats vindt.

<http://mediawijzer.net/?q=partners/week-van-de-mediawijsheid>

aangeboden. Het aanbod voor het Primair Onderwijs is gericht op leesbevordering, leesplezier, cultuureducatie, media-educatie en informatievaardigheden bij leerlingen van 4 tot en met 12 jaar. Meer informatie: <http://www.obhm.nl/>

BIBLIOTHEEK IJMOND NOORD

Sinds enige tijd beschikt de bibliotheek IJmond Noord over twee mediacoaches die de Nationale Opleiding tot Mediacoach hebben gevolgd (www.nomc.nl). Deze mediacoaches bevorderen mediawijsheid in al haar facetten bij kinderen, hun ouders en jongeren. Leerkrachten in het basis- en voortgezet onderwijs vallen ook in de doelgroep en kunnen ondermeer advies vragen aan de mediacoaches. Deze bibliotheek kent dan ook een zeer uitgebreid programma op het gebied van mediawijsheid voor de bezoekers van de bibliotheek en voor het onderwijs. Voor de gewone bezoekers zijn er cursussen over internet- en e-mailgebruik, en cursussen over cyperpesten voor kinderen. Voor het onderwijs biedt de bibliotheek ondermeer themacollecties en programma's van ProBiblio aan. Daarnaast heeft de bibliotheek een eigen programma. Met name voor het basisonderwijs is dit zeer uitgebreid en hebben leerkrachten voor iedere groep de keuze uit meerdere activiteiten die op school of in de bibliotheek plaatsvinden. Bij een groot deel van die activiteiten is mediawijsheid een belangrijk onderdeel. Zo zijn er lessen waarin kinderen leren hoe ze informatie moeten zoeken in de bibliotheek of op het internet en er zijn lessen over verschillende vormen van informatiebronnen. Kinderen leren bijvoorbeeld het verschil tussen een verhalende en een informatieve tekst of mediaopname.

Meer informatie: www.bibliotheekijmondnoord.nl

5.5 MUSEA

MUSEUM DE HALLEN IN HAARLEM

De Hallen Haarlem is een museum voor hedendaagse (beeldende) kunst en heeft ondermeer tentoonstellingen met mediakunst zoals fotografie en video. Het museum heeft een educatief aanbod voor het onderwijs met aandacht voor media. Het biedt voor het voortgezet onderwijs een filmworkshop over montage technieken in samenwerking met Stichting De Frisse Blik. In deze workshop leren hoe montage de verbeelding van de kijker kan sturen en monteren de leerlingen zelf een stuk film.

Meer informatie: www.dehallen haarlem.nl

TEYLERS MUSEUM IN HAARLEM

Het Teylers Museum in Haarlem toont voorwerpen van kunst en wetenschap en heeft een breed educatie programma voor zowel het basis- als het voortgezet onderwijs. Deze educatieve programma's richten zich met name op wetenschap en kunst, maar het museum betreft hierin soms media-educatie. Sinds kort beschikt het museum over een multimediaruimte en een lab. Hier kunnen kinderen digitale informatie over de collectie vinden en enkele educatieve computerspellen spelen.

Meer informatie: <http://www.teylersmuseum.eu/>

ZUIDERZEEMUSEUM IN ENKHUIZEN

Het Zuiderzeemuseum presenteert volgens de website 'Nederlandse kunst, mode, design en erfgoed op de grens van land en water'. Het museum heeft voor basis- en voortgezet onderwijs diverse educatieve activiteiten rondom thema's uit de kunst, erfgoed en geschiedenis. Enkele van die educatieve activiteiten maken gebruik van media-educatie, al is dit vaak beperkt. Het programma *Streep door de Zee* bijvoorbeeld gaat over de afsluitdijk en bestaat uit een lespakket voor op school en een bezoek aan het museum. Tijdens dat bezoek gaan kinderen op onderzoek uit en nemen zij foto's waarmee ze achteraf op school weer een journalistiek verslag kunnen maken in de vorm van

een reportage voor krant of tijdschrift. Het gaat hier om media-educatie in de vorm van verwerkingsopdrachten bij erfgoededucatie.

Meer informatie: <http://www.zuiderzeemuseum.nl/>

HUIS MARSEILLE IN AMSTERDAM

Huis Marseille biedt doorlopend exposities van Nederlandse en buitenlandse fotografen en heeft daarnaast een eigen fotocollectie. De stichting biedt workshops en rondleidingen aan en maakt ook lesbrieven naar aanleiding van de exposities.

Meer informatie: <http://www.huismarseille.nl>

MUSEUMSTUDIO IN AMSTERDAM

De Museumstudio is geen museum, maar een bedrijf dat interactieve installaties en audiovisuele tentoonstellingsconcepten ontwerpt en ontwikkelt voor educatie en informatieoverdracht in musea. De Museumstudio is geen aanbieder van eigen educatiemateriaal, maar kan musea ondersteunen in hun multimediale presentatie en educatie.

Meer informatie: <http://www.museumstudio.nl/>

5.6 VOLKSUNIVERSITEITEN

In Noord-Holland zijn acht volksuniversiteiten die elk een website hebben met hun aanbod, wat het mogelijk maakte in dit kader alle volksuniversiteiten in Noord-Holland kort te bespreken.

VU ALKMAAR

De Volksuniversiteit Alkmaar heeft cursussen digitale fotografie. Hier is vooral aandacht voor de techniek van het fotograferen.

Meer informatie: <http://www.vualkmaar.nl/>

VU AMSTELLAND (AMSTELVEEN)

De Volksuniversiteit Amstelland heeft een zeer breed cursuspakket in verschillende categorieën, waaronder computer en muziek, informatica en fotografie, film en video. Onder informatica vallen cursussen die de deelnemers leren met de techniek om te gaan, zoals cursussen Powerpoint, Word of omgaan met je i-Pod. In de cursussen computer en muziek leren deelnemers muziekprogramma's te gebruiken om muziek bijvoorbeeld te mixen of te samplen. Daarnaast is er een aanbod aan cursussen (digitale) fotografie, beeld- en videobewerking. Bij deze cursussen is aandacht voor de technieken van de media en (soms) voor meer kunstzinnige aspecten als compositie en belichting.

Meer informatie: <http://www.vu-amstelland.nl/>

VOLKSUNIVERSITEIT AMSTERDAM

De Volksuniversiteit Amsterdam heeft een vergelijkbaar pakket als die van Amstelland met cursussen fotografie, beeldbewerking en video naast cursussen over computerprogramma's en omgaan met de techniek.

Meer informatie: <http://www.volksuniversiteitamsterdam.nl/>

VOLKSUNIVERSITEIT NAARDEN-BUSSUM

De Volksuniversiteit Naarden-Bussum heeft enkele cursussen (digitale) fotografie en beeldbewerking. Daarnaast biedt men cursussen over het gebruik van de computer en diverse programma's, waaronder een cursus 'Maak je eigen webpage.' In het cursus- en lezingenprogramma is tevens aandacht voor filmbeoordeling en – analyse met ondermeer lezingen over boekverfilmingen.

Meer informatie: <http://www.volksuniversiteit.nl/naardenbussum/>

VOLKSUNIVERSITEIT CASTRICUM

In Castricum biedt de volksuniversiteit net als de meeste andere cursussen computergebruik en (digitale) fotografie. Daarnaast kent de Volksuniversiteit Castricum een receptief cursusprogramma over film en de cursus 'De wereld van de radio'. In samenwerking met Radio Castricum 105 leren cursisten in deze cursus over de werking van de radio en maken zij een radioprogramma.

Meer informatie: <http://www.vucas.nl/>

VOLKSUNIVERSITEIT DEN HELDER

Deze volksuniversiteit heeft een beperkt aanbod aan cursussen (digitale) fotografie en computergebruik.

Meer informatie: <http://www.volksuniversiteit.nl/denhelder/>

VOLKSUNIVERSITEIT HAARLEM

De Volksuniversiteit Haarlem heeft een zeer uitgebreid aanbod aan cursussen, lezingen en workshops voor volwassenen. Daarnaast is er een beperkt aanbod voor de jeugd. Voor de jeugd zijn er geen cursussen gerelateerd aan mediawijsheid. Voor volwassenen wel. Het media-aanbod omvat (digitale) fotografie, computergebruik en het maken en ontwerpen van websites.

Meer informatie: <http://www.volksuniversiteit-haarlem.nl/>

VOLKSUNIVERSITEIT VELSEN

De Volksuniversiteit Velsen biedt cursussen (digitale) fotografie, beeldbewerking, computergebruik en websites maken.

Meer informatie: <http://www.vu.velsen.net/>

5.7 AMATEURVERENIGINGEN

Er bestaan veel amateurverenigingen in Nederland die met media werken, met name fotoclubs en filmclubs. Hoewel op de websites van deze clubs vaak alleen activiteiten voor de eigen leden staan vermeld, is het mogelijk dat de clubs, of individuele leden van deze clubs, ook samenwerken met het onderwijs. Net als bij de lokale omroepen zou het goed mogelijk kunnen zijn dat dergelijke nevenactiviteiten incidenteel voorkomen, maar dat is niet na te gaan.

FOTOCLUBS

Fotoclubs en verenigingen van amateur fotografen lijken volgens hun websites doorgaans geen educatief aanbod voor het onderwijs te bieden. Wel is educatie van de eigen leden een belangrijke taak. Op websites van diverse fotoclubs zijn activiteitenoverzichten te vinden met activiteiten zoals workshops, cursussen en lezingen over fotografie voor de eigen leden. Enkele voorbeelden zijn te vinden op: <http://www.fwg-perspectief.nl/> (Anna Paulowna); <http://www.fotoclubniedorp.nl/> (Niedorp); <http://www.fotoclub-enkhuizendestreek.nl/> (Enkhuizen).

FILMCLUBS

Filmclubs en Videogroepen hebben net als fotoclubs geen aanbod voor het onderwijs op hun site staan. Maar ook hier is de educatie van de eigen leden belangrijk. Dit wordt middels workshops, cursussen, lezingen en onderlinge uitwisseling georganiseerd. Enkele voorbeelden zijn te vinden op: <http://www.haarlemse-smalfilmliga.nl/> (Haarlem); <http://www.close-up.filmt.nl/> (Haarlem); <http://www.ijmondclub.nl/> (Beverwijk).

AV-GROEPEN

Een derde tak van amateurverenigingen die zich met media bezig houden zijn AV-groepen. Dit zijn verenigingen waarbij men audiovisuele beeld- en geluidsregistraties maakt. Dit is breed en kan variëren van hoorspelen, documentaires tot diareksen met geluid. Er zijn slechts enkele van deze groepen in Nederland. Ook voor deze groepen geldt dat zij zich voor wat betreft educatie op de eigen leden richten.

Enkele voorbeelden op: <http://www.avgroepkennemerland.nl/> (Santpoort);

<http://www.fotoclubdenhelder.nl/fwg/> (AV groep als onderdeel van fotoclub in Den Helder).

5.8 PARTICULIERE AANBIEDERS

Hieronder enkele voorbeelden van particulier aanbod in de vrije tijd in Noord-Holland. Ook al is het aanbod niet op onderwijs gericht, er kan nader bekeken worden of dat mogelijk kan worden. Steunpunten kunnen in hun regio beoordelen of er lacunes in het aanbod zijn en of dergelijke aanbieders daarin betrokken kunnen worden.

WELMANPHOTO IN SCHAGEN

Welmanphoto is een bedrijf van professionele fotografen die zelf beschikbaar zijn voor opdrachten en daarnaast cursussen en workshops geven aan amateurfotografen. Er zijn cursussen fotografie en beeldbewerking voor volwassenen. Op de site is geen aanbod voor kinderen of het onderwijs gevonden.

Meer informatie: <http://www.welmanphoto.com/>

FOTOSTUDIO AB BAART

Ook dit betreft een fotostudio van een professioneel fotograaf die tevens cursussen geeft aan volwassen amateurs. Het gaat om cursussen digitale fotografie en beeldbewerking. Daarnaast zijn er workshops als bedrijfsuitje te boeken.

Meer informatie: <http://www.fotocursus.nl/>

6 Checklist provinciale en lokale aanbieders media-educatie in Noord-Holland

NAAM INSTELLING	DOELGROEP					FUNCTIE MEDIA				TYPE PRODUCT				LOCATIE		VAKDOMEIN				GELETTERDHEID			
	PO	VO	docenten	leerlingen	buitenschools	technologie	leermiddel	communicatie	expressie/kunst	lesmateriaal	activiteit/workshop	project	training/scholing	begeleiding/advies	in school	elders/locatiegebonden	maatschappijvakken	kunst en cultuur	betavakken	talen	visueel	digitaal	maatschappelijk
Cultureel Erfgoed Noord-Holland	1	1	1	1			1	1	1	1					1		1	1			1		1
Kunst en Cultuur Noord-Holland																							
ProBiblio	1	1				1	1	1	1	1	1				1		1	1		1	1	1	1
Steunpunten kunsteducatie	1		1	1						1	1	1	1	1	1		1				1		
Stichting De Kunst																							
Radio + TV Noord-Holland: S-TV		1	1	1		1	1	1	1	1		1	1	1	1	1	1				1	1	1
Centra voor de Kunsten (algemeen)	1	1		1	1	1			1		1				1	1					1		
H'Art Haarlem	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1			1		1				1	1	1
De Blauwe Schuit	1	1		1	1	1			1		1				1	1					1		
Globe CKC					1	1			1								1				1		
Filmtheater Hilversum	1	1		1					1	1					1		1				1		1
Filmschuur Haarlem		1		1	1				1						1						1		
Bibliotheek Velsen	1		1	1					1	1					1	1				1			1
Openbare Bibliotheek Haarlemmermeer	1				1				1														1
Bibliotheek IJmond Noord	1	1	1	1	1		1	1		1	1	1		1	1	1				1			1
Museum De Hallen in Haarlem		1		1	1				1	1					1		1				1		1
Zuiderzeemuseum in Enkhuizen	1	1	1	1					1	1				1	1		1						
Teylers Museum in Haarlem	1	1							1						1								1

NAAM INSTELLING	DOELGROEP					FUNCTIE MEDIA				TYPE PRODUCT				LOCATIE		VAKDOMEIN			GELETTERDHEID				
	PO	VO	docenten	leerlingen	buitenschools	technologie	leermiddel	communicatie	expressie/kunst	lesmateriaal	activiteit/workshop	project	training/scholing	begeleiding/advies	in school	elders/locatiegebonden	maatschappijvakken	kunst en cultuur	betavakken	talen	visueel	digitaal	maatschappelijk
VU Alkmaar					1	1																	1
VU Amstelland					1	1			1														1
VU Amsterdam					1	1			1														1
VU Naarden Bussum					1	1			1														1
VU Castricum					1	1	1		1														1
VU Den Helder					1	1			1														1
VU Haarlem					1	1			1														1
VU Velsen					1	1			1														1
Lokale omroepen					1	1	1																1
Fotoclubs, filmclubs en AV-groepen					1	1			1														1
Particuliere docenten					1	1			1														1

7 Checklist landelijke aanbieders media-educatie

NAAM INSTELLING	DOELGROEP					FUNCTIE MEDIA				TYPE PRODUCT				LOCATIE		VAKDOMEIN				GELETTERDHEID		
	PO	VO	docenten	leerlingen	buitenschools	technologie	leermiddel	communicatie	expressie/kunst	lesmateriaal	activiteit/workshop	project	training/scholing	begeleiding/advies	in school	in school of non-educatieve omgeving	maatschappijvakken	kunst en cultuur	betavakken	talen	visueel	digitaal
Portalwebsites																						
Beeld en Geluid: Teleblik, ED*IT, archievensite	1	1	1	1	1			1	1	1					1	1	1	1	1	1	1	1
Kennisnet / Mediawijs	1	1	1			1	1	1	1	1		1	1				1	1				
Medialessen.nl	1	1	1			1	1	1	1	1					1		1	1		1		
Mediawijsheid.nl/doorlopende leerlijn	1	1	1			1	1	1	1	1	1				1	1	1	1	1	1		
Mediawijzer.net	1	1	1			1	1	1	1				1		1		1					
Video Active	1	1	1	1	1					1					1		1	1	1	1		1
Aanbieders																						
All About Us Film Factory		1	1	1	1	1	1	1	1		1	1			1		1	1			1	1
Beeld en Geluid	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1		1			1		1	1			1	1
Bekijk 't		1		1				1		1	1				1			1			1	
BIK	1			1						1					1			1			1	
Cinekid	1	1	1	1	1	1		1	1	1	1				1	1	1	1			1	1
Codename Future		1	1	1			1	1		1	1				1		1					1
Digital Playground		1	1	1	1	1	1	1	1		1	1			1	1	1	1			1	1
Gamemaker		1		1				1		1	1				1		1	1	1	1		
IDFA	1	1	1	1	1			1	1	1	1				1	1					1	
International Film Festival Rotterdam	1	1	1	1	1	1				1						1		1			1	
Je Eigen DataBaas / NOMC	1			1	1	1		1		1					1	1	1					1
Mediacultuur.net		1	1	1		1	1	1	1	1	1				1			1			1	1
MediaGenius	1		1	1		1	1			1					1		1	1	1	1		1

NAAM INSTELLING	DOELGROEP					FUNCTIE MEDIA				TYPE PRODUCT				LOCATIE		VAKDOMEIN				GELETTERDHEID			
	PO	VO	docenten	leerlingen	buitenschools	technologie	leermiddel	communicatie	expressie/kunst	lesmateriaal	activiteit/workshop	project	training/scholing	begeleiding/advies	in school	elders/locatiegebonden	maatschappijvakken	kunst en cultuur	betavakken	talen	visueel	digitaal	maatschappelijk
Media Rakkers	1	1	1	1	1	1	1	1		1	1		1	1	1	1					1	1	
Meet My Street		1		1		1		1	1		1				1	1	1	1			1		1
Mijn Kind Online	1	1	1	1		1	1	1		1		1				1	1				1		1
Monstermedia	1			1		1	1				1						1	1			1		1
Movies that Matter		1	1	1	1	1		1	1	1	1				1	1	1	1			1		1
NCRV		1	1	1		1		1		1					1		1						1
Nederlands Film Festival	1	1		1	1				1	1	1				1	1		1			1		
Nederlands Instituut voor Mediakunst	1	1		1	1			1	1		1	1			1	1		1			1		
Nederlands Instituut voor Filmeducatie	1	1	1	1	1	1	1		1	1	1		1		1	1	1	1			1		1
NIAF, Ned. Instituut voor Animatiefilm	1	1	1	1		1	1			1					1		1				1		
NovaLocal		1		1		1		1		1					1		1						1
NPO		1	1	1				1		1	1						1	1		1			1
NPS	1			1	1	1		1		1					1	1	1						1
Ranj Serious Games		1	1	1			1	1		1	1				1		1	1	1	1			1
Scene Fabriek		1		1	1	1			1		1					1		1			1		
Stichting De Frisse Blik	1	1	1	1		1		1		1	1	1			1		1	1					1
Stichting Filmset	1	1		1		1		1		1					1		1				1		
Stichting Krant in de Klas	1	1	1	1				1		1		1	1		1		1		1				1
Stichting Weet Wat Je Ziet	1	1		1				1		1	1	1			1		1				1		1
S-TV		1	1	1		1	1	1	1	1	1		1	1	1	1	1	1			1	1	1
Teleac	1		1	1				1		1	1				1		1						1
Tof Media	1	1		1	1	1	1	1		1	1	1			1		1	1			1		1
Waag Society	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1		1	1			1	1	1
IJver		1		1		1	1	1			1				1		1	1			1		

NAAM INSTELLING	DOELGROEP					FUNCTIE MEDIA				TYPE PRODUCT					LOCATIE		VAKDOMEIN				GELETTERDHEID		
	PO	VO	docenten	leerlingen	buitenschools	technologie	leermiddel	communicatie	expressie/kunst	lesmateriaal	activiteit/workshop	project	training/scholing	begeleiding/advies	in school	elders/locatiegebonden	maatschappijvakken	kunst en cultuur	betavakken	talen	visueel	digitaal	maatschappelijk
Musea																							
Filmmuseum	1	1	1	1			1	1	1	1					1	1	1	1					
Museum voor Communicatie	1	1	1	1			1	1	1	1						1	1	1					
Nederlands Fotomuseum	1	1	1	1			1		1	1				1	1	1	1						
Opleidingen																							
Harm Hofstede						1		1				1										1	1
Hogeschool Utrecht							1	1	1			1								1			1
Instituut voor Media & Informatievaardigheden						1	1	1				1									1		
Mijn kind online/Beeld&Geluid						1	1	1	1			1									1		1
Nationale Academie voor Media & Maatschappij						1		1				1											1
Nationale Opleiding Mediacoach						1	1	1				1								1	1	1	
Open studio						1			1			1									1		
Prodocent						1		1				1									1		
Ruud de Moor Centrum						1	1					1									1		
Stichting Krant in de Klas						1		1				1											1
Waag/Creative Learning Lab						1	1	1	1			1									1		

Colofon

Advies provinciaal stimuleringsbeleid media-educatie Noord Holland
Deel II: overheden en aanbieders

Auteurs

Jan Ensink en Sanne van den Hoek

Met medewerking van Vera Meewis en Jan-Pieter Maaijwee

Utrecht, Maart 2010

Cultuurnetwerk Nederland
Ganzenmarkt 6
Postbus 61
3500 AB Utrecht
Telefoon 030-236 12 00
Fax 030-236 12 90
E-mail info@cultuurnetwerk.nl
Internet www.cultuurnetwerk.nl

